Пам'ятаймо про Україну!

SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

VOL. CIII. No. 44 JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, MARCH 6, 1996 CENTS 75 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК СЕРЕДА, 6-го БЕРЕЗНЯ 1996 р. Ч. 44. РІК CIII

М. Ґорбачов є за інтеґрацію СНД, але проти відновлення СССР

Москва (УНІАР). — Висловивши свій намір кандидувати на президента Росії, колишній президент СССР Міхаїл Горбачов, сказав, що він за поглиблення інтеграції СНД, але проти відновлення Совєтського Союзу. Він також схарактеризував себе як рятівника демократії в Росії.

„Подібні заклики [до відновлення СССР] сьогодні є реакційними гаслами, — сказав М. Ґорбачов. — Коли я подивився, як розмовляв президент Росії з Кравчуком — те, що показало телебачення — коли наш президент давав прочуханки президентові незалежної держави, ніби колишньому секретареві обкому, то я подумав, що прогресу в інтеграції країн СНД очікувати важко".

На думку М. Ґорбачова, напрямки російської зовнішньої політики щодо питань інтеграції СНД треба поглиблювати, але „без імперських зазіхань". В іншому разі, вважає М. Ґорбачов, Росії загрожує ізоляція.

Колишній президент СССР заявив, що він має намір перемогти у виборах, щоб „зберегти російську демократію, дати лад Чечні".

„Російській демократії загрожує небезпека, — сказав він. — Сьогодні суспільній думці нав'язується сценарій вибору меншого зла, ніби окрім „партії влади" та Комуністичної партії Російської Федерації у російському політичному просторі

(Закінчення на стор. 3)

О. Лукашенко домагається єдности Білорусі з Москвою

Москва (УНІАР). — Відвідини президентом Білорусі Олександром Лукашенком Росії, які відбулися 28-го лютого, спрямовані на відновлення з часом єдиної держави, вважають незалежні спостерігачі.

Про це на їхню думку, свідчить заява О. Лукашенка щодо необхідности якнайшвидшого розв'язання економічних проблем інтеграції. Білоруський президент сказав, що якщо в наслідок цього виникне „конфедерація чи федерація, чи це якийсь союз, це може бути ще монолітнішим, ніж СССР, то й нехай".

Крім того, виступаючи в Московському університеті, О. Лукашенко висловив однозначну впевненість у тому, що „Росія та Білорусь матимуть спільне майбутнє", а народи цих двох держав є фактично „єдиним народом, якого неможливо розділити".

Увагу оглядачів привернула й заява російського президента після його переговорів сам на сам з О. Лукашенком. Борис Єльцин переклав усю провину за розпад Союзу на М. Горбачова (не називаючи його прізвища), а також у позитивному пляні зупинився на факті створення СССР у 1922 році.

(Закінчення на стор. 3)

Сен. Р. Дол починає висуватися на перше місце

Колумбія, С. Кар. — Минулої суботи, 2-го березня, у Південній Кароліні відбулися передвибори, де беззастережним переможцем вийшов сенатор і провідник сенатської більшости Роберт Дол. У Пуерто Ріко передвибори відбулися в неділю, 3-го березня, і там також переможцем став Р. Дол. Тут треба зазначити, що території під протекторатом ЗСА голосують у передвиборах, але не можуть голосувати у президентських виборах. Все ж таки 14 делегатів обирається у Пуерто Ріко на Республіканську крайову конвенцію.

Р. Дол перемогою у Південній Кароліні не тільки відкрив для себе великі можливості дальших передвиборчих успіхів, але також вказав на те, куди стелиться шлях Республіканської партії в майбутньому. З цією перемогою Р. Дол здобув також і підтримки досі мовчазних провідних членів своєї партії, між ними спікера Палати Репрезентантів Нюта Ґінґріча і колишнього конгресмена з Ню Йорку та секретаря Департаменту житлового будівництва і розбудови міст Джека Кемпа. У загальному аналітики підкреслюють, що з цими найновішими успіхами сен. Р. Дол має можливості таки бути обраним кандидатом від Республіканської партії у президентських цьогорічних виборах. Однаґе не може він в ніякому разі забувати і за своїх партійних суперників, зокрема Патрика Б'юкенана та Стіва Форбса, які не мають покищо наміру відступати з поля бою. Ба, що більше, вони обидва та Ламар Александер намагаються переконати делегатів своєї партії, а при тому і багатьох інших виборців, що Р. Дол не є відповідним опонентом для президента Билла Клін-тона.

Мабуть, все ж таки найкращим показником дальших успіхів чи неуспіхів для сен. Р. Дола та інших республіканців буде цей тиждень, коли у вісьмох стейтах відбудуться передвибори з того п'ять у стейтах Нової Англії та таких важливих стейтах як Ню Йорк і Джорджя.

ЗСА ПІДТРИМУЮТЬ ІЗРАЇЛЬ В ЗАСТОСУВАННІ РІШУЧИХ ЗАХОДІВ

Вашінгтон. — Ізраїль, після останнього самогубнотерористичного нападу в понеділок, 4-го березня, у Тель Авіві в якому убито 15 в нічому невинних громадян і поранено 126, виповів війну терористам Гамасу. Щоб не бути голословними, відразу відправлено каральний батальйон до табору втікачів на території західного побережжя ріки Йордан, місця проживання двох терористів, які були спричинниками минулотижневих убивчих акцій, та де заарештовано кількох запідозрілих членів палестинської терористичної організації Гамас.

Президент Билл Клінтон гостро засудив ці вчинки терору, підкреслив підтримку ЗСА Ізраїлеві у всіх рішучих заходах і приобіцяв допомогу у формі посилення розвідки та протитерористичної технології. Крім того буде посилено заходи, ще більше ізолювати Іран, який має за собою історію спонзорування тероризму.

Впродовж останніх 10 днів вчинено чотири терористичні напади, в котрих загинуло 61 особа та поранено 234. Вибухи вчинено 25-го і 26-го лютого та 3-го і 4-го березня, перші три в Єрусалимі а четвертий в Тель Авіві.

Лія Рабін, дружина вбитого прем'єр-міністра Ізраїля, під час свого перебування в ЗСА, виступаючи в Гакенсек Н. Дж., закликала ізраїльтян бути сильними та не піддатися провокаціям тероризму, щоб в той спосіб втратити всі можливості замирення, за осягнення яких змагався її чоловік і вкінці заплатив за це власним життям. Вона з переконанням заявила, що „добро вкінці таки переможе зло".

В Києві засновано майданчик майбутнього продажу

Київ (УНІАР). — В столиці України створено майданчик, на якому будуть закуповуватися харчі, наприклад, зерно, а також акції з метою їх перепродажу в майбутньому за вигіднішу ціну. Майданчик, співзасновником якого стала Київська універсальна біржа, почне проводити торги майбутніми (в Україні — „ф'ючерсними") контрактами за валюту вже найближчим часом.

За основу київського майданчика взято механізм проведення торгів на Московській торговій біржі. Засновники мають намір проводити торги з голосу в класичному щоденному режимі на стандартні контракти (1,000 дол.) на термін до півроку.

В Росії перші ф'ючерні майданчики з'явилися чотири роки тому. Тепер їхній загальний щоденний обіг виносить біля 100-170 млн. дол.

В Україні до недавнього часу ф'ючерси широкого розповсюдження не мали. Єдиним винятком був майданчик на Єкатиринославській біржі в Дніпропетровському. Однак торги там проходять всього два рази на тиждень, що дещо знижує привабливість майданчика для спекулянтів.

В Україні вже є всі необхідні для розвитку ф'ючерсового ринку передумови: основний актив терміновой торгівлі, тобто курс долара, і потенційно великі та малі учасники ринку.

Г. Удовенко відвідав Індонезію

Київ (Р. Р.). — Сюди 1-го березня повернулася делегація України очолювана міністром закордонних справ Геннадієм Удовенком.

Під час зустрічі з журналістами Г. Удовенко високо оцінив переговори з президентом Індонезії Сугарто, якому передав послання від Президента України Леоніда Кучми. За словами Г. Удовенка, Сугарто був добре підготовлений до переговорів і досконало володів проблематикою українсько-індонезійських питань та їх перспективами.

Переговори у Джакарті закінчилися підписанням двосторонньої угоди про економічну співпрацю, а також домовленнями про візиту Л. Кучми в Індонезію.

Індонезія зацікавлена в імпорті українських пасажирських кораблів на підводних крилах. Можлива співпраця в галузі авіяції, спорудження військових кораблів тощо.

Наступні кроки, сказав Г. Удовенко, будуть спрямовані на конкретизацію двосторонніх зв'язків і різнопляновну співпрацю. Ішлося також про організацію повітряного сполучення між Києвом і Джакартою.

Міністер 5-6-го березня виїхав з офіційною візитою до Данії, де зустрічається прем'єр-міністра та голову данського парляменту.

Україна надала статус втікачів групі афганців

Київ (Р. Р.). — Тут, у приміщенні Київської Міської Ради, в урочистій церемонії, групі професіоналістів Афганістану надано статус втікачів. Їм вручено посвідчення, які дають право на матеріяльну допомогу і захист з боку української держави.

В Києві незабаром має відкритися бюро Міжнародної організації міґрації, яка у співпраці з Міністерством Міґрації України та комішенером ООН з питань втікачів, також допомагатиме втікачам з різних країн, які постраждали в наслідок війни.

Зайшли зміни в одеській прокуратурі

Одеса. — Під час відвідин Одеси 28-го лютого генеральний прокурор України Григорій Ворсінов поновив на пості обласного прокурора Василя Іванова, звільненого з цього посту півтора року тому. Як сказав генеральний прокурор, В. Іванова було звільнено незаконно і безпідставно.

З особою В. Іванова генеральний прокурор пов'язує надію посилити боротьбу зі злочинністю в регіоні. Останнім часом В. Іванов працював південноукраїнським транспортним прокурором. Віктор Корсик, який очолював обласну прокуратуру, повернувся на своє попереднє становище — першого заступника обласного прокурора.

О. Литвак став асистентом Президента України

Київ (Р. Р.). — У четвер, 29-го лютого, „Урядовий Кур'єр" повідомив, що Президент України Леонід Кучма своїм указом призначив колишнього першого заступника генерального прокурора України Олега Литвака своїм асистентом з правних питань.

О. Литвак — родом з Івано-Франківщини, закінчив Харківський Юридичний Інститут. Спочатку працював у Харківській та Івано-Франківській областях, пізніше довгий час працював у Москві, зокрема в генеральній прокуратурі СССР на пості слідчого з особливо важливих справ, заступником начальника слідчої частини, заступником начальника управління з розслідувань особливо важливих справ.

Від час розпаду СССР він перебував у Юґославії у зв'язку з розслідуванням справи зникнення московських журналістів Ногіна і Куріного. Знехтувавши пропозиціями зайняти високе становище в генеральній прокуратурі Росії, повернувся в Україну. Від 1992 року працював заступником начальника головного слідчого управління генеральної прокуратури України. У 1993–94 роках працював першим заступником генерального прокурора і водночас начальником головного слідчого управління. У 1995 році став директором Центру правних реформ і законопроєкних робіт.

Отримавши нове призначення, О. Литвак виконуватиме доручення Президента в межах визначеної компетенції, опрацьовуватиме інформації про діяльність правоохоронних органів щодо боротьби зі злочинністю, готуватиме законопроєкти тощо.

На своїй першій пресовій конференції О. Литвак зазначив, що від 1994 року Верховна Рада так і не розглянула 35 законопроєктів, які стримують працю правоохоронних органів. Його мрія — відновити престиж правоохоронних органів за допомогою ефективної праці.

В Нагуєвичах відбудовують церкву І. Франка

Нагуєвичі (А. Гороховський). — Серце кожного українця частіше забилося після нещодавньої трагедії в селі Нагуєвичі Дрогобицького району на Львівщині. Тут згоріла церква св. Миколая — пам'ятка української культури XIX століття. Старожили розповідають, що в цій церкві хрестили Івана Франка.

На щастя знайшлися небайдужі люди, що створили ініціятивну групу, яка поставила собі за мету відродити в Нагуєвичах церкву. До складу групи увійшли відомі люди області, зокрема професор Львівського Університету Роман Лубківський, голова львівського відділу Спілки Письменників України Левко Різник, директор історично-меморіяльного музею Івана Франка Роман Горак та інші.

Окрім цього, у Львові, Дрогобичі, в Нагуєвичах створено громадські комітети, які покликані акумулювати архівні документи, а та також фонди, матеріяли, які використовуватимуться для відбудови і оформлення майбутнього храму. До цієї благородної акції приєдналися й творчі колективи області. Плянується організувати ряд доброчинних концертів, мистецьких вечорів, зустрічей, збір з яких піде на відтворення церкви у франковому селі.

Дівчина бачить людину наскрізь

Оленка, нещодавня школярка бачить людину наскрізь. Вона покищо, не маючи жодної медичної освіти, ставить діягнози, передбачає хвороби, а за допомогою тата вставляє переміщені диски в хребті. Оленка вступала до медичного інституту — і не вступила. Деякі професори, довідавшись про її надзвичайне обдаровання, ніби запевнили, що вона до цього вузу не вступить.

Родина Іванчиків — 17-річна Оленка, її 12-річна сестричка Вікторія, школярка, мама — Світлана, вчителька, тато — Віктор — теж вчитель, мешкає в центрі районного містечка Городок на Львівщині, у скромній, тіснуватій двокімнатній квартирі державного будинку.

Вперше незвичайну здатність Оленки помітив батько, який всемірно допомагав, аби розкрився в ній божий дар. Купили медичну літературу, довідники. Не афішували. Знайомих вона приймала і радила їм до яких лікарів треба звернутися, щоб лікуватись. Передбачала назрівання ракової пухлини.

Дівчина не лікує, лише ставить діягнози. Розповідає хворим про те, що бачить. А бачить вона все: і каміння в нирках, і виразочки на шлунку, і солі, і негаразди в кишечнику, і якісь відхилення в кровоносних судинах. Бачить Оленка мозок, колір мозку. До свого дару ставиться як до професійного заняття, як до покликання.

Розповіді про незвичайні здібності дівчини Львівська студія телебачення присвятила спеціальну передачу.

Відбувся конкурс „Міс Західня Україна-96"

Львів (А. Гороховський). — У Львові відбувся перший регіональний конкурс краси „Міс Західня Україна-96".

Театралізований конкурс, під час якого проходили виступи відомих співаків, вокально-інструментальних груп, танцювальних ансамблів тривав понад п'ять годин. Наприкінці яскравого дійства компетентне жюрі – переважно були столичні представники — назвало переможниць.

Найвищий титул — „Міс Західня Україна-96" — завоювала львів'янка Ліза Яковлева — другою і третьою — Ярослава Шегедин та Ольга Потапчук. Інші дівчата теж отримали не менш почесні титули і не менш вагомі подарунки.

Лізі 15 років, ще з дитинства, займаючись балетом, мріяла стати моделькою. Вона братиме участь у крайовому конкурсі красунь.

В Україні

ЗАТОПЛЕНО 150 ЖИТЛОВИХ БУДИНКІВ

ОДЕСА. — Сніг, який ще тільки почав танути, вже наробив лиха, а справжню повінь очікується у квітні. В Одесі понад 150 будинків під загрозою затоплення — в них уже залито перші поверхи, де рівень води понад метр. Однак на переїзд погодилися тільки шість родин.

КОНЦЕРТОВА ЗАЛЯ ЗАВЖДИ ПОВНА

КИЇВ. — Тут у Будинку органної та камерної музики відбуваються концерти. Твори Вівальді, Баха, Альбіоні та Мартіні виконують: лавреат республіканського конгресу Ірина Калиновська, орган; Андрій Ільків, труба; Віктор Раковський, тромбон. У програмі іншого концерту — твори Баха, Моцарта, Вебера, Шуберта і Прокоф'єва. Виконавці — фортепіяновий квінтет „Київ" і Дмитро Васильєв.

ВИСТАВКА В ҐАЛЕРЇЇ „РА"

КИЇВ. — У ґалерії „Ра" відкрито виставку творів Юрія Соломка. Попередній творчий експеримент автор назвав „Мистецтво на картах". Сьогоднішня виставка — це синтеза карт та православної ікони.

МУЗЕЙ ДЕКОРАТИВНОГО МИСТЕЦТВА ПРЕДСТАВЛЯЄ НОВУ ВИСТАВКУ

КИЇВ. — У Державному Музеї декоративного мистецтва відкрито виставку „Мистецтво північноамериканських індіянів", а Центр Сучасного Мистецтва Сороса експонує твори двох мистців з України — киянина Т. Бабака та одеситa А. Лісовського під загальною назвою „Колонізація об'єкту". Твори двох авторів складають мозаїчне полотно культурних об'єктів і простору, створеного мистцями, поєднує процеси, відтворені кожним з авторів. Центр розташований на пл. Григорія Сковороди ч. 3.

І. ЗАЄЦЬ ВВАЖАЄ НЕДОЦІЛЬНИМ УЗАКОНЮВАТИ ПРИСУТНІСТЬ ЧУЖИХ ВІЙСЬК НА ТЕРИТОРІЇ УКРАЇНИ

КИЇВ. — Заступник голови парляментарної Комісії в закордонних справах і зв'язках з СНД Іван Заєць не рекомендує розглядати у Верховній Раді України закон про статус перебування чужинецьких військ на території України. Ухвалення такого закону, на думку депутата, „зафіксує" перебування на теренах України військових підрозділів інших держав, зокрема російських. Україна має позаблоковий статус і повинна подбати про виведення чужих військ за межі держави.

УКРАЇНСЬКО-БІЛОРУСЬКИЙ КОРДОН ВИКОРИСТОВУЄТЬСЯ ДЛЯ НЕЛЕҐАЛЬНОЇ МІҐРАЦІЇ

РІВНЕ. — Тут на засіданні обласного координаційного комітету боротьби з корупцією генерал-майор СБУ Рівненщини Микола Боровський повідомив, що невизначеність статусу українсько-білоруського кордону активно використовується з метою нелеґальної міґрації, а також для незаконного вивезення з України матеріяльних цінностей і сировини. У Рівненській області українсько-білоруський кордон досягає 234 кілометри і на цьому відтинку діють усього три контрольно-пропускні пункти, які легко обминають контрабандисти.

В АМЕРИЦІ

НАЙНОВІШІ ДОСЛІДИ вказують на те, що понад дві третини засуджених злочинців за скоєння сексуальних злочинів і вбивств стверджують, що їхніми жертвами були діти, а одна третина з них, це пасербі та пасербиці засуджених. Департамент юстиції у цьому найбільшому досі опиті в'язнів, підкреслює те, що жертвами згаданих злочинців є вперше чергу молодь і діти нижче 18 років, а що найважливіше це те, що злочинцями у переважаючій більшості є родичі та знайомі, а не сторонні особи. Крім того діти стають жертвами тому, що їх є фізично легше перемогти, і тому, що їх куди легше застрашити чи примусити мовчати.

ПІСЛЯ 20-РІЧНОЇ ЕПОПЕЇ, знову на поверхню американської політики виринає справа В'єтнамської війни чи радше її наслідків і дорадники президента Билла Клінтона шукають шляхів цю справу полагодити без надто великого розголосу. Справа в тому, що в країнах Південносхідної Азії залишилось ще 36,000 в'єтнамських втікачів, які чекають на переселення до країн Заходу, а тим часом їх дуже часто проти їхньої волі відсилають до В'єтнаму. Згідно з міжнародним договором дата ліквідації всіх переселенчих таборів з в'єтнамськими втікачами є 30-го червня 1996 року. До цього часу треба вирішити проблему тих залишенців і ЗСА, будучи союзником програної сторони, є морально зобов'язані знайти якусь розв'язку.

У СВІТІ

ТИСЯЧІ МЕШКАНЦІВ невеликого чеченського міста Сєрноводськ ледве встигли втекти зі своїх будинків, рятуючись від жорстокого обстрілу російських танків і гармат. Москва виправдує обстріл тіло обставиною, нібито під час останньої облави російські вояки натрапили на збройну засідку. Чеченські джерела інформації стверджують, що Росія хоче залякати мирних громадян і змусити їх відмовитися підтримувати національних провідників республіки, організаторів збройного опору. Російське командування висунуло умову, яку адміністрація Сєрноводська відкинула: звільнити приміщення сільсько-господарської школи, щоб перетворити його у казарму для російського війська.

ЧЕМПІОН СВІТУ з шахів Ґаррі Каспаров заявив в інтерв'ю для еспанського журналу „Ревіста", що має намір захищати свій чемпіонський титул до 2000 року. Водночас він підтвердив, що й далі не братиме участи у щорічному міжнародному супертурнірі в еспанському місті Лінаресі. „Це змагання використали Карпов і Камський, щоб прилюдно образити мене. Я вимагав, щоб організатори турніру зареаґували на ці образи, а коли того не дочекався, відмовився грати у Лінаресі",— сказав Ґ. Каспаров. Він також відповів на запитання щодо своєї політичної діяльности. „У теперішній російській ситуації, мабуть, нема кращого варіянту, ніж підтримати Бориса Єльцина у наступних червневих виборах.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, NJ 07302.

Svoboda: (201) 434-0237 UNA: (201) 451-2200

Передплата на рік $100.00, на півроку-$60.00. Для членів УНСоюзу $75.00 річно, на півроку-$40. За кожну зміну адреси-$1.00. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

Статті і дописи підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріали.
Головний редактор: Зенон Снилик

Second Class Postage paid at Jersey City, NJ

Світ по ракеті — Китаєві підмога

Недавно у деяких газетах появилося повідомлення, що Росія підписала з комуністичним Китаєм таємну угоду про продаж китайським військово-повітряним силам 72 літаків-винищувачів Су-27 і що спеціялісти вважають цю великомаштабну оборудку ще одним „кроком до виробництва в Китаї першого надзвукового військового літака за російською ліцензією".

Повідомлення це повинно було викликати реакцію в засобах масової інформації світу і в першу чергу З'єднаних Стейтів Америки, насторожити світову громадськість. Однак вістка загубилася в потоці новин і виглядала досить скромно. На неї просто не звернули увагу. А точніше — не хотіли звернути. Мовляв, не цікаво читати, коли пес вкусив людину. А от якщо людина вкусила пса — це вже сенсація, варта уваги! Адже Росія не вперше продає Китаєві військові літаки, ракети, танки, іншу сучасну зброю. Про це вже безліч разів писали, то навіщо ще раз піднімати зайвий шум, коли і без того є про що писати. От хоча б про те, що Україна продавала і винаймала військово-транспортні літаки колюмбійським наркобізнесменам. Газета „Лос Анджелес Таймс", яка спеціялізується на крикливих неперевірених повідомленнях і яка помістила цю „сенсацію", мабуть, наперед потирала руки, передбачаючи, який відгук матиме її „відкриття". А тим більше напередодні приїзду до Вашингтону Президента України Леоніда Кучми. І хоч „Лос Анджелес Таймс" не підкріплював свого повідомлення жодними фактами, не наводив ніяких доказів, деякі газети поспішили передрукувати „сенсацію" на видному місці і під великими заголовками, маючи на меті затьмарити зустріч Билла Клінтона з Л. Кучмою і, можливо, перешкодити у підписанні важливих угод. Але, як кажуть, у брехні короткі ноги — дешева „сенсація" про історію з українськими літаками, базована на домислах, успіху не мала і на хід зустрічі президентів ні трохи не вплинула. Л. Кучма спокійно пояснив журналістам, що згадані літаки належали не державі, а приватній компанії, а тому Уряд України ніякої відповідальности не несе.

А от продаж Китаєві винищувачів Су-27 і взагалі модерної зброї — справа серйозна і давно повинна б викликати необхідну реакцію, хоч сенсацією тут і не пахне. Адже військова потуга Китаю міцніє, як кажуть, не по днях, а по годинах. Вже нині Китай, населення якого перевищило 1.2 більйона, є однією з найсильніших країн світу, яка, крім того, має атомну бомбу. І має не для власної оборони, бо Китаєві, який до того ж утримує найбільшу в світі армію — понад 3 мільйони військовослужбовців, — ніхто і ніщо не загрожує.

Військову техніку і зброю Китай купує в багатьох держав — Росії, ЗСА, Ізраїля, Ірану, в деяких країн Европи, однак останнім часом свої зв'язки у ділянці купівлі військової продукції він нарощує саме з Росією. Та це й не дивно, бо його збройні сили в основному забезпечені тією зброєю, яку Китай купив у Совєтського Союзу ще в 1950-ті роки, а потім за совєтською технологією і при допомозі совєтських спеціялістів наладив у себе її масове виробництво. Само собою, що нині це озброєння в значній мірі застаріло, тому вимагає модернізації, а то й заміни. А для цього Китаєві найбільше підходить Росія — країна, з якою встановлені багаторічні контакти такого роду і чию технологію вже використовує китайський військово-промисловий комплекс. Нарешті (і це для Китаю теж не другорядне), російська зброя, у порівнянні з іншими країнами, набагато дешевша. Недавно газета „Ізвєстія" опублікувала список країн — головних покупців російської зброї. У цьому списку Китай займає перше місце.

Військові експерти твердять, що до 2000 року комуністичний Китай може стати другою (після ЗСА) військовою потугою світу, озброєною найновішими літаками, ракетами, танками, підводними човнами, що їх так щедро продають йому різні країни. Маючи міцний економічний і військовий потенціал, Китай створює загрозу сусіднім країнам і в першу чергу Тайванові, якому неодноразово погрожував застосувати збройні акції.

Однак у Білому Домі погроз пекінських лідерів не сприймають серйозно і продовжують на все дивитися крізь пальці, намагаючись задобрити китайського дракона. „А погрози ці, — писала недавно Джин Киркпатрик, — цілком реальні. Адже не викликає сумніву, що З'єднані Стейти не потерплять агресії проти Тайвану. Було б розумно зайняти нарешті чітке і тверде становище щодо Китаю, який взяв курс на конфронтацію".

Олександер Серафин

ВПЛИВИ ҐЛЬОБАЛЬНИХ РИНКІВ КАПІТАЛУ

Існує загальне переконання, що національна економічна незалежність країн поступово руйнується значним міжнародним перелитлям капіталу. Це робить державні уряди безсильними, тобто без можливости оборонити свої економічні інтереси. Наприклад, крах облігацій в індустріяльних країнах у 1994 році, а також мехіканський економічний крах у грудні 1994 року.

Протягом останніх двох десятиліть можна було спостерігати революцію — внутрішні фінансові ринки створили масові ґльобальні ринки капіталу, над якими жодний уряд індивідуальних держав не має контролі. Повединка цього величезного капіталу може спричинити успіх або невдачу їхньої економічної політики. Тобто, національна економічна політика не є встановлювана державними урядами, а грошовими спекулянтами, які зацікавлені заробітками, а не добробутом країни.

Двадцять п'ять років тому державні уряди контролювали свою економіку — податками, публічними затратами, відсотковою ставкою, контролею капіталу та заробітковою політикою. Ці засоби стали невтралізовані дерегуляціями внутрішніх фінансових ринків, лібералізацією міжнародних переказів капіталу, постанням сильної комп'ютерної телекомунікації і різних фінансових іновацій. Всі ці зміни спричинили стрімкий ріст і дали велику силу фінансовим ринкам.

Фінансова лібералізація принесла величезні користі. Вільний фінансовий ринок гарантує спрямування ощадностей до найбільш продуктивних капіталовкладень, без огляду на державні кордони. Капітал переносить з країн багатих на нього до країн багатих на перспективи. Сильніша конкуренція створила більш ефективну фінансову систему, пропонуючи кращі можливості щадникам і нижчі відсотки для тих, що позичають.

Перехід з регульованих роздріблених національних фінансових ринків до одного ґльобального був поступовий. Щобільше, в дечому це означало поворот до минулого — більше міжнародної традиції. За часів, коли золото було основою валюти, монетарний ріст був пов'язаний до міжнародної плавности золота. Фінансові кризи останніми роками не перевищили криз давніх часів, наприклад, манію тюльпанів в 1630 роках, або депресію 1930 років. Страшні її наслідки — масове безробіття, численні банкові банкрутства — примусили державні уряди ввести багато контроль фінансових систем.

Немає сумніву, що капітал є більш плинким тепер, ніж у 1960-их роках. З певних точок зору, капітал був досить плинкий навіть на початку цього століття. В порівнянні з величиною економік, перехід капіталу через кордони держав був навіть більший, ніж тепер. Міжнародний ринок облігацій був такий активний на початку XX століття, як тепер. У 1920-их роках фірма Мудіс оцінювала випуски бондів коло 50-ох країн. Історично, контроля чужого капіталу була радше виняткова, ніж загальна.

Контроля валюти центральними банками видається слабшою. Дерегуляція стимулює ріст нових фінансових інституцій і інструментів. Банкові системи, при допомозі яких центральні банки виконували свою монетарну політику, скорочуються. 30 років тому банки давали майже 70 відс. коротко- і середньоречецевого кредиту в Америці. Тепер їхня частка є менша половини. Цей напрям продовжуватиметься під впливом комп'ютеризації. Одначе так довго, як банки потребуватимуть резервів і центральний банк матиме монополь грошей, вони матимуть контролю короткоречецевої відсоткової ставки.

Відповідь на запитання, чи фінансові ринки мають забагато впливу залежить від того, чи їхня сила на ринку є позитивним чи негативним фактором. Недавнє дослідження Організації для економічної співпраці і розвитку, робочий документ ч. 115, на тему „Вирішальні фактори дійсних довгоречецевих відсоткових ставок" вказує, що країни з великими бюджетовими дефіцитами й історією високої інфляції платять премію у формі дійсної високої відсоткової ставки. Ринки, одначе, не дають негайного попередження; щобільше, їхні остороги приходять пізно. Економісти Міжнародного валютного фонду зробили висновок, що контроля ринків капіталу не є ані непомильною, ані застосовувана однорідно і послідовно.

Відповідальне ставлення до ґльобального ринку капіталу повинно бути збалансоване. Самозрозуміло, міністри фінансів, яких фіскальна політика була завалена міжнародними переносами капіталу, вважатимуть, що ринки капіталу є засильні. Однак більшість змін, які призвели ринки капіталу на державні уряди, останніми роками були позитивні. „Економіст" вважає: побоювання, що уряди окремих країн позбавлені сили обороняти свої інтереси, є перебільшені.

Загально говорячи, ринки капіталу позбавляють сили урядів держав, які роблять неправильні заходи — позичають нерозсудливо, ведуть інфляційну політику чи обороняють безпідтримні обмінні курси. Вони заохочують уряди країн вести таку фінансову політику, що сприятиме їхній економіці та громадянам.

Дора Рак

СТАТУС УКРАЇНСЬКИХ ЖІНОК ПЕРЕД КОМІТЕТОМ В ООН

I

Про сучасну ситуацію жінок в Україні, їх права і можливості, про їх потреби і існуючу ще дискримінацію звітувала Раїса Богатирьова, заступниця міністра охорони здоров'я, перед Комітетом експертів Організації Об'єднаних Націй в Ню Йорку 29-го січня ц. р. Комітет із 23 членів-представників різних держав збирається раз в рік, щоб переглянути звіти окремих держав згідно з пар. 18 Конвенції про елімінацію усіх родів дискримінації супроти жінок (CEDAW), які, ратифікуючи, зобов'язалися здійснювати її постанови у своїх країнах.

Український звіт складався з двох частин — за час від 1987 до 1991 року від імени Української ССР, а другий до 1995 року — від України, та був доповнений більшим положенням, яке делегатка України представила на сесії у тригодинному виступі. Звіт про теперішню ситуацію жінок в Україні, про все ще існуючі стереотипні погляди в урядових колах на ролю жінки в суспільстві дав збалансований огляд позитивів і негативів, вказуючи і на деякий поступ протягом чотирьох років у незалежній державі.

Члени Комітету виказали повне зрозуміння специфічної ситуації українських жінок у переходовому — економічному, політичному і соціяльному — етапі після совєтського періоду. Тут слід пригадати, що Україна ратифікувала Конвенцію відносно дискримінації жінок із 1979 року вже 12 березня 1981 року та були складені попередньо два періодичні звіти — у 1983 і 1987 роках.

Звіт інформував про правні, адміністраційні та інші заходи державних для здійснення постанов Конвенції в Україні. У попередніх роках діяла Комісія Верховної Ради для справ жінок і охорони родини, матерів і дітей і були ухвалені відповідні закони або додатки до існуючих законів у справах жінок, родини і дітей, відносно соціяльного забезпечення жінок, праці і її умов і т. д., а після нуклеарної катастрофи в Чорнобилі ще й спеціяльні — для допомоги потерпілим від наслідків вибуху.

Економічна криза збільшена після катастрофи і політичні та соціяльні реформи після проголошення незалежности знизили соціяльний статус жінок і сповільнили їх поступ. Правда, конституція запевнює рівні права жінок і чоловіків, значить, „де юре" вони обов'язують, однак „де факто" їх не перестерігається у багатьох галузях суспільного і політичного життя. Немає, наприклад, жінок на становищі міністра, ані не було досі жінки-амбасадора з України, на що звернули увагу експерти, поєднуючи цей стан з існуючими стереотипами відносно ролі української жінки в державі.

Все ж є деякі державні спроби забезпечити права жінок. У 1993 році створено при Кабінеті Міністрів Комітет для справ жінок і охорони родини, матерів і дітей, а закони про працю передбачають різні полегші для жінок під час вагітности, кормлення дітей, нічної праці, піднімання тягарів тощо. Нагляд над конституційними правами жінок має Комісія при Верховній Раді в ділянці охорони здоров'я, материнства і дитинства, та підкомісія для забезпечення прав жінок, сім'ї і дітей (при Комісії людських прав, національних меншин і міжнаціональних взаємин). Розглядаючи цю частину звіту, експерти завважили, що ці установи є задумані в напрямі добродійному і охоронному — при надмірному підкресленні материнства, а не для піднесення вартости жінки як людини-громадянина, отже продовжується стереотипне трактування проблеми. У зв'язку з цим Комітет прихильно і з признанням оцінив парляментарні слухання перед Верховною Радою 12 липня 1995 року відносно постанов Конвенції про дискримінацію жінок, з участю членів Уряду.

(Закінчення буде)

НА МИСТЕЦЬКІ ТЕМИ

Оксана Паламарчук

„Богема" Д. Пуччіні у Львові

У нас кажуть: Бог дав нам диригента, а диригент — „Богему"... І в цьому нема жодного перебільшення. Відразу після прем'єри, яка є першою роботою диригента Руслана Дорожівського, „ставлення" до колективу Львівського театру опери та балету кардинально змінилося. Вже те, що на перші вистави не можна було потрапити усім бажаючим, — є найкращим свідченням.

Не минуло й півроку від часу призначення диригентом і художнім керівником театру Руслана Дорожівського, як справи мистецькі „пішли на крещендо". Львів'янин, вихованець прославленої диригентської школи Миколи Колесси, тривалий час був у Києві. Стажувався у знаменитого Степана Турчака — гордости не лише професора Колесси, а й всієї української культури, Р. Дорожівський у Львів не повертався. Ні, не тому, що не прагнув цього. Причини в іншому... Тепер він щасливий, енергійний, у найкращому розумінні слова — театрал стає „господарем" у театральному домі. З завзяттям береться до праці. І як показала „Богема", за короткий час виводить Львівську оперу на європейську дорогу. Як висловлюється, „прагну довести театр до такого рівня, щоб гідним був Соломії Крушельницької, Олександра Мишуги, Модеста Менцинського, Ореста Руснака..., нагадати слухачеві, що він є і глядачем, що опера — не низка концертних номерів у театральних костюмах, а справжня драма, де сміються, плачуть, страждають... і глядач має бути співпереживачем дії. Так мене вчив професор Колесса".

До співпраці Руслан Дорожівський запросив режисера Джузеппе Вішілія. У виставі все живе. Кожен персонаж — цілісний завершений „драматичний" образ при прекрасному співі, відмінній роботі хору та особливо оркестри. Словом, і музична партитура, яка виблискує розмаїттям відтінків — шляхетного гумору, смутку, любовного запалу, інтимної лірики, гіркотою побуту, і візуальний образ, і блискуче виконання ролей — полонили львів'ян, численних гостей міста.

Головні ролі виконували: Марія Хохлогорська — Мімі, Наталія Романюк — Мюгетта, Віталій Войтко — Рудольф, Ігор Кішплер — Марсель, Степан Степан — Шонар, Юрій Трицецький — Колен, Віктор Лужецький — Бенуа, Василь Дудар — Альциндор. Хормайстер — Орест Кураш, художник — Михайло Риндзак, костюми — Оксани Зінченко. Варто відзначити, що відмінно проявили себе молоді актори — недавнє поповнення театру, були гідними „маститим" співакам — ветеранам колективу. Маестро Вішилія був задоволений, що вдалося з його вислову: „Я тут знайшов гарний колектив. Усі працівники Львівського театру допомогли мені втілити те, що виношував, що задумав, про що мріяв".

Та, виявляється, маестро Джузеппе Вішілія не лише чудовий оперний режисер. Він ще й імпресаріо. І у найближчих плянах театру — поїздка до Італії. Турне передбачається дуже напруженим: п'ятнадцять вистав вердівської „Аїди". А це не його постановка. Тож попереду поїздка з „Богемою".

Квітень, а саме на цей місяць припадає турне, не за горами. Колектив працює напружено і багато. Сили добрі: солісти і артисти хору та оркестри — фахівці високої кляси. „Звичайно, наш теперішній економічний стан не дуже сприяє реалізації усіх задумів, — „бідкається" Р. Дорожівський. — А я відчуваю себе зобов'язаним довершити дані обіцянки колективові і собі самому. Найбільше занепокоєнь викликає стан інструментарію. У порівнянні з тими комплектами, якими користується світовий театр, наш — страхіття. Особливо це стосується „дерева і міді": зі струнними інструментами такої гострої проблеми немає. Хіба що стосується струн, їх якости. Та вірю у високий професіоналізм і велику українську працездатність, витривалість. Сподіваюся, що ми належно представимо наш чудовий український Львів". Ми віримо директорові. Такі на півдорозі не зупиняються...

Тож щастя вам, успіху і нових творчих здобутків!

м. Львів

Катерина Квітчаста

Зозулі, зозулі...

Летіли зозулі вчить людей кохати.
Я їх попрохала років накувати:
— Юних літ накуйте, — чуєте, зозулі?
Сиві пролетіли, ніби й не почули.

На калині сіли, обклювали квіти —
до мого кохання не хочуть летіти...
Зозулі, зозулі — що ж ви наробили:
років не вернули, а любить навчили...

Петро Грицак

ЗАБУТИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ГОЛОКОСТ

II

На жаль, масова евакуація Холмщини, Підляшшя та західньої Волині мала для українців дуже небажані наслідки на довшу мету. Крім загального зубожіння тих околиць, багато людей ніколи більше не повернулося на попереднє місце замешкання, згинувши в роки революції від хвороб та поганого трактування. Оскільки тут розходилося про сотні тисяч людей, такі втрати сильно причинилися до втрати української більшости на Холмщині та на Підляшшю. Безглуздий розпорядок про виселення маси населення з тих околиць видав тодішній російський міністер оборони, ніби „на підставі досвіду із кампанією проти Наполеона" у 1812 році.

Ще одна справа була тоді дуже актуальною — справа повороту українських полонених із колишньої австрійської армії. Їх тоді було понад 80,000 у самій Італії і правдоподібно стільки ж в російському полоні, головно на Сибірі і в Туркестані. Така скількість полонених у військовому віці сильно знизила демографічний потенціял Галичини, під час того як із польських полонених у Італії та із польсько-американських добровольців зорганізовано т. зв. Армію Галлера, яку зформовано ніби тільки для боротьби з большевизмом. Одначе поляки в критичний момент використали ту стотисячну Армію Галлера, щоб остаточно перемогти Українську Галицьку Армію у травні та червні 1919 року.

Підсумовуючи всі вищезгадані людські втрати української Галичини разом із полоненими, які не могли на час повернутися, щоб узяти участь у Визвольних змаганнях у 1918–19 роках, це виносить 324,000 осіб досить консервативно обрахувавши, разом 9.2 відс. українського населення. Тому можна погодитися із І. Нагаєвським, що перемога була вже тоді для галицьких українців цілком можлива, якби не цей „забутий голокост". Хочу додати від себе особисто, що мій батько, Е. Грицак, був одним із галицьких закладників, а мама була сама виселена з Волині. Родичі повернулися до Галичини щойно в 1922 році, а італійські полонені поверталися не скорше, як у 1920 році. Повороті з російської неволі верталися поволі, часом 10–15 років пізніше, сильно переріджені по поворотному тифу. У ретроспекті можна сказати, що московська армія не потребувала розвідчих послуг від аматорів-москвофілів, бо мала своїх шпигунів серед кіл австрійського генерального штабу. Тому сьогодні є ясним, що ціла історія із москвофілами-зрадниками була чисто політичною аферою, скерованою в першій мірі проти галицьких українців. Також варто згадати, що відомий у цілому світі чеський автор Я. Гашек, перебував у Галичині у 1914–15 роках. Він потрапив завважити масові випадки денунціяцій українців, їхніх арештів, депортацій та сумаричних вбивств тодішньою адміністрацією.

Тому слід уважати неправильним погляд О. Субтельного, який у своїй „Історії України" твердить що вищезгадані сумні події в Галичині в 1914–15 роках мали місце ніби через доноси „українофілів" на „москвофілів" (за австрійської влади) та „москвофілів" на „українофілів" (за московської окупації). Тодішні страшні, нечувані на той час у культурному світі, репресії над українським населенням Галичини були цілком ясно висловом державної політики двох імперій, де особисті антагонізми серед українців не відігравали жодної більшої ролі. Як вигідає, з імперіяльної точки погляду були ці репресії таки частинно успішними, бо зуміли відкласти прихід української самостійности на 75 років. Спеціяльно сумним є факт, що „Історія України" О. Субтельного появилася оригінально англійською мовою і дає певним, ворожим до всього українського, колам підставу твердити, що під час Першої світової війни український рух в Галичині був прямо боротьбою між „українофілами" та „москвофілами", ставлячи українців (чи тільки „українофілів"?) в ту саму площину, як і „москвофілів". Відомо, що москвофіли уважали себе етнічними росіянами, й пізніше не раз виступали проти української державности (при підтримці поляків) ніби від імени всіх галицьких українців, перед представниками Антанти, коли мала вирішуватися справа державної приналежности Галичини у 20-их роках. Можна мати навіть застереження до самого вживання слова „українофіл" замість (галицький) українець. В той час було можна знайти в Австрії немало людей інших національностей (австрійських німців, чехів), які були добре поінформовані про існування українців у Галичині та які так саме були не раз „українофілами", але ніхто на них не доносив чи їх арештував.

Хоча ще за Австрії українці були однією із 11-ти офіційно визнаних національностей, ще досі панує серед деяких росіян переконання, що це є властиво тільки „українофіли", збаламучені етнічні росіяни. Такі переконання були також, на жаль, пануючими донедавна серед багатьох американських „совєтологів" та „кремлінологів". Мене кілька разів пробували переконати американці з академічних кіл, що я є властиво росіянином (рашен), у цілком добрій вірі.

Міністер В. Борзов інформує про підготову до Олімпіяди

Джерзі Ситі, Н. Дж. (О. Кузьмович). — Міністер молоді і спорту Валерій Борзов, перебуваючи в Ню Йорку і Філядельфії, використав нагоду не лише на зустрічі з українською громадою, але знайшов ще й час в день повороту в Україну відвідати редакції „Свободи" і "Українського Тижневика" та в дружній розмові розповісти редакторам про підготову до літньої Олімпіяди, що відбуватиметься в Атланті у серпні ц.р.

Міністер В. Борзов приїхав до Ню Йорку в першу чергу, щоб взяти в дні 6-го лютого участь у церемонії 60-річчя рекорду американського спортовця бігуна Джессі Овенса на Олімпіяді в Берліні. Дев'ять пізніших рекордистів, що здобули золоті медалі у бігу на 100 метрів, зібралися, щоб отримати пропам'ятні медалі з рук вдови Дж. Овенса і спільно згадати свої рекорди минулих років. Як відомо, теперішній міністер спорту України здобув золоту медалю в бігу на 100 метрів і на 200 метрів на Олімпіяді в Мюнхені у 1972 році, а в 1976 році у Монтреалі здобув дві бронзові медалі. Сьогодні він належить до ветеранів активного спортового життя, але відомий із своїх давніх осягів і саме в тому характері був запрошений до ЗСА.

Але міністер В. Борзов використав нагоду, щоб поспілкуватися із українською громадою, а передусім із її спортовими ентузіястами та в тій цілі побував у Філядельфії, а в Ню Йорку взяв участь в окремо зорганізованій зустрічі з громадянством у неділю, 4-го лютого, про яку вже наш щоденник писав у ч. 30 з середи 14-го лютого. Його відвідини в редакціях наших газет та у предсідника УНС Уляни Дячук відбулися в дні 8-го лютого на декілька годин перед відлетом до Києва.

Міністер В. Борзов, який прийшов до нас в товаристві репрезентантки НОК України в Атланті Лариси Барабаш-Темпл, радо і вичерпно відповідав на усі питання, що торкалися участи українських змагунів у 26-их Олімпійських Ігрищах в Атланті.

У зв'язку з тим, що в часі зустрічі з українською громадою Ню Йорку зложено на українську збірну понад 55,000 дол., перше питання звернене до міністра торкалося саме фінансової сторінки Олімпіяди, а з тим коштів, які мусять бути покриті для участи українських змагунів у тому світовому спортовому змаганні. Міністер В. Борзов пояснив, що видатки на участь українських змагунів будуть дуже великі, а на жаль Уряд України не має на ту ціль достатньої кількости фондів і у розподілі фінансів Міністерство Молоді та Спорту стоїть на останньому місці. Тому поміч діяспорних українців є саме тепер дуже потрібна, хоча вона не повинна бути на першому місці та тут міністерство в Україні мусить скоро перейти на систему, яку мають інші олімпійські національні комітети, а саме шукати за спонзорами із підприємствами, що мають до діла зі спортом.

Коли йдеться про видатки цього року, то їх, як виясняє міністер В. Борзов, ще важко остаточно подати, але вони будуть біля 1.5 млн. дол. Вже саме заплачення літаків на приїзд спортовців та тренерів буде коштувати принайменше 500,000 дол., а утримання кожного учасника в Олімпійському селі буде коштувати 900 дол. Тут у конечні видатки входить ще придбання парадних одностроїв для 300 осіб, а тепер окремою проблемою стало нове вивінування, яке вимагає Олімпійський комітет і яке мусить бути вже закуплене, щоб українські змагуни на ньому мали час вправляти. Зокрема важливе є вивінування для ґімнастики, для змагань тяжкої ваги, стрілянні та інших ділянках спорту.

Про придбання окремих грошей на цю ціль інформує



Міністер Молоді та Спорту В. Борзов.
(Світлив Я. Кулинич)

Л. Барабаш-Темпл, від якої довідуємося, що тут допомогли українські спортові організації діяспори, які вже від Олімпіяди в Ліллегаммер інтенсивно переводять збірки через УСЦАК, та іншими каналами. І так саме завдяки тій збірці можна було оплатити висилку найпотрібнішого спортового вивінування в Україну, як також перебування українських спортовців в Атланті літом 1995 року, на що зібрано 100,000 дол. Тепер відбуваються збірки у більших поселеннях українців так в ЗСА, як і в Канаді.

На запитання журналістів про величину олімпійської екіпи України міністер В. Борзов вияснив, що остаточний вибір закінчиться у травні. Тому тепер важко подати остаточну кількість, але найбільше число може бути 220. До того треба ще додати 83 особи допоміжного персоналу, як тренери, медична опіка та інші. Крім того передбачається приїзд офіційної делеґації із Президентом Леонідом Кучмою на чолі. Довідуємося, що коли Л. Кучма та його делеґація прибудуть, українська родина Ерика і Діяни Прокових дає до використання свою резиденцію в Атланті. Плянується різні репрезентаційні акції, зустрічі з американськими представниками, як також з українською громадою. Розуміється, плянуються ще інші зустрічі поміж спортовцями, зі спонзорами чи іншими особами зі спортового чи громадського світу, як також після закінчення Олімпійських Ігрищ для учасників.

Коли йдеться про переможців, то міністер В. Борзов стверджує, що буде вдоволений, коли українські спортовці здобудуть 8-9 золотих медалів та деяку кількість срібних і бронзових. Він підкреслює, що виграша наших учасників Олімпіяди залежить у великій мірі від незвичних для них кліматичних умовин, що панують літом в Атланті. Саме щоб краще призвичаїтись до них, вже літом 1995 року певна кількість спортовців з України перебувала на місці Олімпіяди.

На запитання відносно опіки над спортовцями та їхньої поведінки, міністер не передбачає великих проблем і його це не турбує тому, що є вироблена система життя та праці штабу, призначеного для опіки над спортовцями. Порушено також питання залишення на Заході деяких спортовців, які дістануть в ЗСА чи інших країнах добре запевнення дальшої кар'єри.

Міністер В. Борзов уважає, що нікому не можна заборонити залишитися на постійно, але спортовцям радять далі виступати, як репрезентантам України. У зв'язку із такими прецедентами та славою, яку здобули деякі спортовці, як Оксана Баюл, Віктор Петренко чи Сергій Бубка, насувається питання чи вони або і цілі дружини, які здобувають на Заході перші місця уважають своїм обов'язком допомоги фінансово нашим змагунам чи міністерству у теперішній підготові до Олімпіяди. На думку міністра В. Борзова це не є можливе і не просте до переведення тим більше, що ті першуни мають собі близькі цілі, як от С. Бубка, який підтримує спортовий клюб в Донецькому чи О. Баюл, яка подарувала певну суму в Одесі на спортову залю.

Ще питаємо як можна буде дістати квитки на змагання і міністер В. Борзов інформує, що канадський підприємець Роман Оленич з Торонто дістав виключне право продавати в Україні квитки на поодинокі змагання, але спонзори з діяспори будуть мати можливість їх отримати.

Перед міністром спорту України стоять тепер великі та відповідальні завдання і наступні місяці будуть дуже виповнені працею та проблемами. То ж бажаємо йому на закінчення наших розмов якнайбільших успіхів для нього, його співробітників, а передусім для українських спортовців.

Володимир Соханівський

ЗДОРОВА І ГІДНА ІНІЦІЯТИВА

Недавно тому була згадка в нашій пресі про заяву секретаріяту ради Спілки Письменників України, що, „останнім часом серед населення розповсюджуються провокаційні заклики докорінно змінити державну політику та пропаґується ідея повернення до російської імперії. „Немає сумніву, що такі думки турбують нашу спільноту, а позитивні, творчі вістки будуть і підбадьорюють нашу діяспору та заохочують працювати для „Великої Мети". Для нас, земляків Бучача і Бучаччини, прийшла така гарна і вагома вістка, повна оптимізму, бо там практично і вміло розбудовують і утверджують українську державність, починаючи від підготовки і виховання наймолодшого покоління. Коли я відвідував Бучач і Бучаччину ще в 1990 році, то крім руїн старого замку, історично славного ратуша, так славного у Тернопільщині бучацького манастиря Чесного Хреста Господнього, Чину св. Василія Великого, величава церква та середня школа отців Василіян були у справжній післябольшевицькій руїні. Вся ця руїна є задокументована на знімках. Сьогодні на тій незабутній Федоровій гірці стоїть гордо і величаво відновлена церква, монастир і школа з добудованим ще одним поверхом. Це аж дивно й неначе чудо, як це змогли отці під проводом о. ігумена Івана Майковича доконати таких великих діл у такому короткому часі після проголошення самостійности України у так трудних і несприятливих умовинах. Можливо, що одною з причин могло бути те, що багато отців мають подвійні професії. Тут о. ігумен є також архітектом. І що ж вони думають дальше робити? Отець Іван Майкович у своєму листі пише: „Найголовніше, що ми тепер відкрили при монастирі навчання дітей (маємо 32 хлопців) то є 8-ма кляса, віком 13 літ. Є державна реєстрація історико-філософського Ліцею ім. св. Йосафата. Великі перспективи нашої школи як у релігійно церковному, так і державотворчому житті. Цього року хотіли б знову набрати 28 хлопців до 8-ої кляси, а ці перейдуть до 9-ої. Так зможемо прийняти на навчання до нашого ліцею 4 кляси по 25 до 28 хлопців і кожного року стільки ж будемо випускати. Хочемо поставити навчання у ліцеї на високому рівні і виховати справжніх християн і патріотів України.

...Щоби цього року ми змогли прийняти до нашого ліцею 28 хлопців до 8-ої кляси потрібно підготувати у південному крилі (права сторона) такі приміщення: сім келій для житла, всіх є 13, келію і кабінет для префекта, навчальні кляси, конференційну залю, кабінет директора, кухню, рефектар, лазнички, комори тощо. Крім того, ще вікна, двері, холодна-гаряча вода, каналізація, електропроводи, устаткування та багато-багато інших речей. А що ж це за школа чи взглядно ліцей, які є загальні положення чи концепт діяльности Бучацького історико-філософського ліцею? — Це новий тип середнього загальноосвітнього закладу, який реалізує принцип неперервности освіти і забезпечує можливість громадян Укріни продовжувати освіту, вибирати життєвий шлях у відповідності зі своїми інтересами і здібностями.

Ліцей покликаний відродити і зміцнити інтелектуальний потенціял України, створити систему освіти, яка б доповнювала масову загальноосвітню школу за змістом, методами і формами навчання. Центр діяльності ліцею — творча особистість".

Оце я з великою пошаною до стремлінь і плянів наших земляків з Бучача і Бучаччини, Тернопільської области передаю цю так знаменну вістку і прохання допомогти їм створити Історико-філософський ліцей ім. св. Йосафата, Бучацького монастиря Чесного Хреста Господнього чину св. Василія Великого на „більшу славу Божу та утвердження України як соборної і суверенної держави" як це щиро закінчує свого листа о. Іван Майкович, ЧСВВ з 20-го січня 1996 року. Пожертви можна висилати через: Buczacz Restoration Fund. Basilian Fathers. 3100 Weston Rd., Weston, Ont. M9M 2S7, Canada.



Монастир Чесного Хреста Господнього в Бучачі.

НОВА ФУНДАМЕНТАЛЬНА ПРАЦЯ

Юрій Шереґій, „Нарис історії українських театрів Закарпатської України до 1945 року", Записки Наукового Товариства ім. Шевченка. Історично-Філософічна Секція, том 218. Редакція і вступні статті Василя Маркуся та Валеріяна Ревуцького, Словацьке педагогічне видавництво в Братиславі, Відділ Української літератури в Пряшеві, Ню Йорк — Париж—Сідней—Торонто—Пряшів—Львів, 1993, сторінок 412, ціна в розпродажу 25 ам. дол.

Хто бажає українському народові свідомого культуного життя, хай присвятить усі сили на піддержання театру, який має бути для народу храмом, школою, громадською інституцією, що має благородно діяти на маси.

Ці знаменні слова — з промови о. Авґустина Волошина, що їх він виголосив на святковому відкритті Руського театру „Просвіти" в Ужгороді 15-го січня 1921 року. Розуміння о. Волошиним ролі театру глибоко повчальне. Воно було, без сумніву, зразком його високої вимогливости та логічної принциповости в судженні зусиль для ідейного піднесення українського народу. Адже праця для народу — це обов'язок кожного свідомого українця, якщо він уважає себе за речника нації. Це те найкраще зусилля, а в нашому випадку — уміле використання мистецького театрального слова, його образности та емоційної наснаги для осягнення трудного місійного завдання — розбудити й відродити духові сили народу.

„Нарис історії українських театрів Закарпатської України до 1945 року" Юрія Шереґія складається з трьох частин: „Український театр на Закарпатській Україні від початків його організації до кінця липня 1926 року"; „Упадок і ліквідація Руського театру Т-ва 'Просвіта' в Ужгороді (I. VIII. 1926–31 XII.1929)"; та „Спроба відновлення українського театру на Закарпатській Україні".

На перший погляд книга справляє враження наукового довідника, що об'єднує багатющий матеріял з історії українських театрів на Закарпатській Україні до 1945 року. Однак по своїй суті — це важлива книга історії довголітньої праці, яка не обходить мовчанням жодної галузі театрального зусилля. Іншими словами — серйозний крок у систематизації досягнутого українськими театрами на Закарпатті.

Книга поєднує в собі такі позитивні якості: належний науковий рівень у розробці теоретичних питань, глибоку методичну продуманість і популярність викладу.

У ній Ю. Шереґій всесторонньо використав багатий історичний матеріял розвитку театру та побудував свою працю на широкому досвіді та на глибокому знанні справи. При чому опрацював її з почуття „гарячої любови до рідного краю — Закарпатської України, до її багатострадального героїчного народу та любозвучної української мови" (стор. 16).

Вступні статті Василя Маркуся і Валеріяна Ревуцького присвячені з'ясуванню предмета й методи праці над „Нарисом". „Ніхто інший, як саме він (Ю. Шереґій — В. Ж.), — пише В. Маркусь, — не був краще покликаний дати перші аннали українського театру на закарпатській землі. І він їх дав у цьому творі — сумлінно, точно, документально, щоб допомогти — як сам пише в Післяслові —... дослідникам майбутньої історії українських театрів на Закарпатті і в ЧСР" (стор. 9). Валеріян Ревуцький, один з найкращих наших театрознавців, який особисто співпрацював з Ю. Шереґієм, дає йому високу оцінку й вважає , що його „вагомість в розвиткові українського театру на Закарпатській Україні — унікальна". А „його 'Нарис' заповнює, висловлюючись сучасним терміном білу пляму в історії українського театру поміж 1919 та 1945 роки взагалі" (стор.11).

Питання про предмет і специфіку театрознавства має особливе значення в цій праці. Вірний підхід і розв'язання його полегшує дальший хід викладу матеріялу. Таким чином автор уважно розповідає про початки театру на Закарпатській Україні до 1921 року. Він розглядає аматорські вистави та старовинний пересувний ляльковий театр, де ставили релігійні і світські п'єси — „Бетлеґен" (вертеп) та театральні спроби в таборах українських полонених в ЧСР. Ці загальні визначення не тільки замітні, але наскрізь цікаві. Слідом за цим автор висловлює думку, що театр та взагалі драматургія мають свій окремий предмет відображення — людину разом з різними видами її переживань і діяльности.

15-го січня 1921 року записане великими літерами в історії Закарпатської України. Це святкове відкриття постійного руського театру в Ужгороді, що стало національним святом. Ґрунтовно розроблено в книзі принцип аналізи театрального твору. Автор всюди прагне до точности формувань, до чіткости положень. Розглядаючи принципи єдности змісту й форми, автор розрізняє предмет театрального зображення та зміст драматичного твору. У цих розділах багато повчального для себе знайде читач, що дбає про поліпшення театральної вистави. Тут, фактично, немає нічого, щоб викликало заперечення. Виходячи з практичних міркувань, може, слід було б докладніше спинитися на питанні театральних зображень дійових осіб у можливих варіяціях, зокрема у співвідношенні зовнішніх рис і характерів героїв.

З приїздом корифея українських театрів Миколи Садовського на Закарпаття починається справжній розквіт українського театру Т-ва „Просвіта" в Ужгороді. Тепер в культурно й національно відсталій руській (українській) людині театр виробляє замилування до українського слова та української пісні та підносить її національну свідомість, а чужинцям показує висоту української культури, яка може стати нарівні з іншими культурами. Все це робить наш руський (український) театр.

Тут варто усвідомити собі також положення українського театру на Закарпатті. „Постав він з нічого, з доброї волі й безкорисної праці охочих людей. Скоро виріс в поважну культурну інституцію, яка потребує великої грошової підтримки з боку держави". Звичайно, коли б були гроші, можна було б думати про европейський репертуар, про добрих артистів. „Театр, — пише автор, — не постає з дня на день, але працею літ" (стор. 80).

Період під дирекцією і режисурою великого театрального мистця Олександра Загарова, автор вважає „найкращим в діяльності нашого театру" (стор. 109). Загаров, до речі, уже в 1918 році очолював Державний Драматичний Театр в Києві. У своїй праці він пропаґував мистецькі принципи К. Станіславського, який вважав, що творчий процес театрального митця полягає у збагаченні літературних образів особистими життєвими враженнями, роздумами над навколишньою дійсністю. Станіславський вимагав від актора глибокого проникнення в суть образу, щирости почуттів, взаємнення з партнерами, що допомагало б створити зіграний ансамбль вистави, підпорядкованої єдиному режисерському задумові.

Олександер Загаров був дуже активний, а до того дуже талановитий мистець. Як актор він створив цілу плеяду психологічних образів, які назавжди залишилися в пам'яті публіки. Як директор він вмів добирати репертуар, який збагачував европейськими й світовими перекладами, п'єсами та великими музичними оперними спектаклями. „Фактом лишається, — пише Ю. Шереґій, — що заля наповнялася і без мадяронів-русофілів, значить, до нашого театру ходили місцеві українці й еміґранти, передусім вся наша молодь, а також конструктивні елементи чеського урядництва. Багато з нас не пропускали жодної вистави нашого театру" (стор. 123–124).

Цікаво, що ювілейну виставу „Проданої наречені" Сметани, навіть наші недруги хвалили. Тут солістам приходилося майже безупинно співати, а це вимагало потужних голосових органів і великої музикальности. „Цим треба пояснити, — пише автор, — що й вороги нашого театру хоч тимчасово, мусили капітулювати перед мистецьким досягненням" (стор. 125). Таким чином, сезон 1924–25 років треба вважати найкращим в нашому театрі в Ужгороді, без огляду на те, що на початку сезону театр не мав власного диригента.

Звучить це може й дивно, але це факт, що шостий сезон Руського театру Т-ва „Просвіта" в Ужгороді пройшов без диригента. Причиною були фінансові труднощі. Після відходу О. Загарова, до речі, жодний мистець-директор не хотів братися за керівництво театром, який не мав матеріяльного забезпечення.

Вже з початком сезону 1925–26 років було видно, що театр має труднощі та що „Просвіта" не встигає сплачувати боргів.

Не було сумніву, що Руський театр Т-ва „Просвіта" сильно вплинув на поширення аматорської праці в краю. Наприклад, в 1926 році при читальнях „Просвіти" діяло 32 драматичні гуртки, крім шкільних і пластових, а серед аматорів появлялися майбутні актори, режисери, диригенти хорів і оркестр.

Підбиваючи висновки треба сказати, що перша частина книги відзначається достатньою повнотою, продуманою системою викладу, великою кількістю цікавих театральних вистав, старанно дібраними кращими зразками українських і чужих драматичних творів. У розгляді матеріялу автор часто стоїть перед небезпекою скотитися на формалістичні позиції, або ж на шлях чисто емпіричної описовости. Від цих огріхів, на жаль, не вільні майже всі подібні праці історичного характеру.

Друга частина книги починається, мабуть, найбільш критичним сезоном 1926–27 років. Товариство „Просвіта" мусіло значно зменшити театральну трупу, розпустити оркестру та взагалі обмежити діяльність театру. Крім вистав в Ужгороді, театр ґастролював на провінції. Тут треба не забувати, що урядові чинники плянували припинити діяльність нашого театру й дати концесію і допомогу „Східнословацькому театрові" на все Закарпаття. „На жаль, — пише автор, — наш протест тільки віддалив цей замах, але не припинив" (стор. 161).

Восьмий сезон театру „Просвіти" (1927–28) пройшов під керівництвом Федора Базилевича, який, будучи довгі роки адміністратором театру, мав найбільше досвіду у веденні театру. Щоб втримати театр, артисти самі добровільно знизили свої платні. Однак і ця самопожертва не помогла. Тим часом Ф. Базилевич приступив до праці з великим захопленням. На його пропозицію запрошено нові мистецькі сили до трупи й він перший почав приймати кращі місцеві аматорські сили до складу театру. За цей сезон наш театр поставив 13 прем'єр, з того дві опери („Катерину" та „Паяци"), дві музичні драми, 5 комедій, одну драму та два вечори мініятюр. Наприкінці сезону театр, а з ним і всі його артисти, опинилися у безвихідному становищі. „На ювілейний рік, — писала газета „Свобода", — запише історія Підкарпатської Руси одну дуже смутну обставину. Є то ліквідація одинокого Руського театру" (стор. 174).

Сезон 1929–29 років приніс широку діяльність нашого театру, не зважаючи на те, що „вороги далі рили". У пресі велася гостра дискусія, але все це проходило без висліду. Урядова підтримка не приходила. Тимчасом „Просвіта" була в боргах і за театр і за будування Народного Дому, а актори грали й ждали..." (стор. 184). Ще весною 1929 року була надія, що може таки вдасться врятувати театр. У тій надії театр взяв активну участь в ювілейному святкуванні міста Ужгорода 9-го травня 1929 року.

Професійний склад трупи під час десятого сезону був мінімальний: 5 чоловік і 5 жінок. Коли було потрібно, директор М. Аркас запрошував до участи відповідну кількість аматорів жінок і чоловіків. Укласти репертуар серед таких обставин на 1929/30 сезон було дуже важко. Наприкінці 1929 року виплачено акторам належну платню і тим завершено цілковиту ліквідацію Руського театру на Закарпатській Україні.

Аналіза закономірностей існування Руського театру „Просвіти", чітко вказує, що він ніколи не мав твердої фінансової бази. В його рядах були добрі директори, актори, співаки, які ставили високомистецькі вистави повні напиженості дії, гостроти конфлікту, але не знаходили потрібної матеріяльної підтримки. Наші недруги підривали їхню роботу на кожному кроці, а чеська адміністрація ставилася до всього байдуже, а бувало й вороже — шкодячи нашому театрові й українській культурі. Для прикладу згадаємо приїзд нашого театру з народною виставою до Радванки 9-го квітня 1927 року. Не знаю, чи хтось повірить, вистава там не відбулася, чехи позривали афіші й не пустили наших акторів навіть на сцену.

У третій частині змальовано спроби відновити український театр на Закарпатській Україні. Автор „Нарису" був ініціятором заснування музично-драматичного гуртка „Веселка" в Ужгороді. Здійснити плян допомогло йому знайомство з родиною фахового учителя — диригента Руського народного хору в Ужгороді. Багато в цьому напрямку зробив і Микола Аркас. Приїхавши до Ужгороду, він взявся за відновлення театру. Дослівно без копійки капіталу почав його організацію, запросивши до співпраці колишніх акторів просвітянського театру, які ще перебували в Ужгороді. Щоб догодити урядові, він запросив також і кількох аматорів з-поміж чехів і місцевих українських аматорів, щоб уникнути закидів, що він запрошує лише самих еміґрантів, але й це не принесло успіху.

В 1931 році, після ліквідації Руського театру Т-ва „Просвіта" в Ужгороді, Ю. Шереґій заснував театральний гурток аматорів, з якого поступово плянував вишколювати кадри майбутнього українського театру для Закарпаття із місцевих уродженців. Але з його відходом на посаду до Хусту намір цей провалився.

Під час сезону 1934–35 років почала виступати на Закарпатті драматична секція крайового пластового хору — „Нова Сцена". Цілу осінь аж до січня вони підготовляли репертуар, що не було легкою справою. Режисером був Юрій Ґрім (Юрій Шереґій). Після вистави-прем'єри в Севлюші, а згодом в Хусті, „Нова Сцена" дістала багато признань. До успіху причинилася найбільше зіграність цілого ансамблю, добре підготовлені мелодійні пісні та жваві танці.

Руський театр ім. М. Садовського в Ужгороді пробував розпочати свій сезон. Але преса, на жаль, не подала жодних рецензій про його діяльність.

Літня підготовка репертуару „Нової Сцени", що складалася з трьох вистав, була добрим вступом до нового сезону (1935–36). Сезон цей приніс багато змін у діяльності „Нової Сцени". Її остання вистава під старою фірмою пройшла в Рахові 19-го грудня 1935 року. Згодом „Нова Сцена" ввійшла у склад хустської філії Т-ва „Просвіта". Відділ філії приобіцяв щороку вимагати принаймні від окружної адміністрації грошову допомогу для „Нової Сцени".

„Нову Сцену" називали ми (тепер), — пише Шереґій, — театральною дружиною, а не прямо театром. Саме тому вибрано назву „Нова Сцена", бо вона вже сама означала театр" (стор. 266).

Великий вплив на українську культурно-мистецьку діяльність на Закарпатті мав факт, що 20-го червня 1935 року „увінчались успіхом довголітні старання про державну допомогу" (стор. 274). Тим була забезпечена санація довгів „просвіти".

1936–37 сезон приніс перші признання „Новій Сцені", яка без субвенції мусіла витримати конкуренцію з „Дружеством земського подкарпаторуського театра". „Дружество", засноване 1936 року, мало на цілі організувати та утримувати крайовий народний підкарпаторуський театр для цілого краю. „Нічого не маючи, — пише Ю. Шереґій, — „Нова Сцена" несла з собою правду в питаннях мови в театрі та в питаннях народної приналежности її членів" (стор. 276).

Управа „Нової Сцени" послідовно продовжувала свою діяльність, ставлячи музичний репертуар з таким самим успіхом як і драматичний. Весняний сезон вона почала 18 різними п'єсами та з 36-членним ансамблем. У 1936 році „Нова Сцена" виступала в 16 селах і містах Підкарпатської Руси, даючи разом 45 вистав, а з попередніми — усього 63 вистави. Покриваючи всі свої потреби виключно з театральних прибутків. Також 1937/38 сезон почався для „Нової Сцени" в загальному піднесенні. В Ужгороді тоді готувалися до великого Всепросвітянського з'їзду (спершу він був запляновании на 26-го вересня 1937 року, але із-за смерти президента М. Г. Масарика, з'їзд перенесено на 16–17-го жовтня 1937 року). На з'їзд запрошено „Нову Сцену" з виставами.

Першого травня 1938 року „Нова Сцена" прийняла нову назву „Український театр нова сцена, дружество з обм. порукою в Ужгороді". Його управа рішила розпочати новий сезон (1938–39) 24-го вересня в Ужгороді. Тим часом поліція не дала дозволу на драму Ю. Грома „Часи міняють", правдоподібно боячись, що ця вистава може причинитися до розбудження свідомости народу. Драму замінено оперою „Запорожець за Дунаєм". На жаль, й до цієї вистави не дійшло. 27-го вересня 1938 року президент ЧСР проголосив загальну мобілізацію і вся діяльність українського театру „Нова Сцена" тимчасово припинилась.

В результаті Віденського арбітражу Закарпатська Україна втратила Ужгород — свій центр театрального й мистецького життя. Столицею країни став Хуст. Автор разом із братом Євгеном тепер хотіли відновити діяльність „Нової Сцени", але вже як професійного театру в Хусті. Тим часом політичні події привели до розвалу Чехо-Словаччини. 14 березня 1939 року, проголошено самостійність Карпатської України. Її Сойм, що зібрався 15-го березня 1939 року прийняв потрібні державні закони, покликав уряд і вибрав першого Президента Карпатської України д-ра А. Волошина. Внаслідок мобілізації і нападу угорського війська на Карпатську Україну, перестав існувати український театр „Нова Сцена" в Хусті. Автор „Нарису" еміґрував через Румунію до Бачки в Юґославії з метою організувати аматорський театр для тамтешніх русинів-українців.

Тим часом у Празі в 1941 році почала діяти Українська драматична студія при Українському Національному об'єднанні. Душею її був Ю. Шереґій. Моральний успіх студії був справді великий — із 12 заповіджених прем'єр студія поставила 9, решта не відбулася через вибух війни. Матеріяльно було дуже тяжко покрити потреби студії, бо урядової підтримки не було. Студія, до речі, користувалася щедрою підтримкою громадянства.

Під час угорської окупації Карпатської України в сезоні 1939–40 років українського театру не було. В 1940 році було зорганізовано „Угроруський народний театр" в Ужгороді, який проіснував до 1944 року. Тому що Ужгород за мадярської окупації вважався корінним містом Угорщини, руський театр на своїй землі не був вдома, а тільки вважався „гостем".

Складні питання спроби відновити український театр на Закарпатті, що є темою третьої частини, викладено в книзі без достатньої теоретичної чіткости й послідовности. Поняття методи, напряму й течій тут часто змішуються.

У книгу включено поазбучний список діячів українського театру на Закарпатській Україні та в Чехо-Словаччині (понад 290 осіб). Тут у кожному театральному сезоні відзначено акторів, що виступали й подано назви поставлених драматичних творів.

Книга надрукована на доброму папері й майже без друкарських огріхів.

Підсумовуючи, можна сміло сказати, що тут проведено велику роботу. Книга „Нарис історії українських театрів Закарпатської України до 1945 року" Юрія Шереґія — нова фундаментальна праця, яка концентрує в собі синтезу зусиль численних акторів та інших театральних сил. Тут же й великі надбання творчої сценічної спадщини та згусток передового педагогічного досвіду з галузі театрознавства. Немає сумніву, що книга увійде в фонд історії українського театру й заповнить не одну білу пляму.

Загалом же книга Юрія Шереґія — цінна й цікава. Її з інтересом прочитають не тільки історики театру, а й шанувальники театрального мистецтва.

Книгу можна замовити в Shevchenko Scientific Society, Inc., 63 Fourth Avenue, New York, N.Y. 10003, або в KoZI, 2247 W. Chicago Ave., Chicago, IL 60622.

Українські депутати вивчали процедури у Вашінґтоні

Делеґація з 12-ох чоловіків з Верховної Ради України приїхала до ЗСА 21-го січня 1996 р., щоб відбути 10-денну програму семінарів про правильник та процесуальні норми законодавчого органу, яку зорганізували та координували університет Індіяна та Фонд Україна-ЗСА в рамках Програми сприяння парляментові України (ПСП). Це перша така подорож для українських парляментаристів, яка відбулася під еґідою ПСП - трирічна програма фундована Аґенцією міжнародного розвитку ЗСА.



Джералд Соломон (зліва), голова Комісії Палати Репрезентантів ЗСА вітає Петра Шейка.

Делеґацію очолював Петро Шейко, голова Комісії з питань правильника, депутатської етики та забезпечення діяльности депутатів Верховної Ради. Олександер Стешенко, голова постійної Комісії з питань державного будівництва, діяльности Рад і самоврядування, був другий член Президії Верховної Ради. До складу депутатів входили Володимир Немировський, Микола Чумак, Микола Карнаух, Володимир Ткаченко, Євген Жерибетський і Юрій Шеренін. Представниками стажу Верховної Ради були Юрій Скалига, Анатолій Селівянов, Іван Шапаренко і Леонід Яковишин.

Богдан Радейко, керівник ПСП в Києві та Павло Кислий і Олександер Барабаша, колишні депутати, а тепер працівники ПСП, які активно працюють з депутатами над устійненням правильника та процесуальних норм для законотворення у Верховній Раді, супроводили депутатів до Вашінґтону. ПСП вже давніше приготовляла депутатів до дискусій над кількома питаннями з ділянки правильника та процедур.

Делеґація стрінулася з різними американськими урядовцями. Між конґресменами були Джералд Соломон (р — Ню Йорк), голова Комісії з питань правильника, Чарлз Стенголм (д — Тексас), член Комісії з питань бюджету, Стів Горн (р — Каліфорнія), з Комісії з реформування і контролі діяльности Уряди, та Франк Вулф (р — Вірджінія), Роберт Вокер (р —Пенсилванія) і Фред Аптон (р — Мишиґен). Вони також стрічалися з Чарлзом Джансоном, знавцем парляментарної процедури Палати Репрезентантів ЗСА (П. Шейка відповідник), Роном Мо з Дослідницької служби Конґресу і Барбарою Брешер з Контрольної комісії Палати Репрезентантів. Кілька зустрічей відбулися між делеґацією та представниками Головної контрольної служби, між якими були директор Пітер Аліферис, генеральний контролер Чарлз Бовшер і керівник відділу зв'язків з конґресом Гелен Гсінґ. Із виконавчої влади вони стрічалися з Пилипом Лейдером, адміністратором Управління у справах малого бизнесу і Ричардом Морнінґстаром, головним координатором відділу Допомоги новим незалежним державам в Державному департаменті ЗСА.

Цікавий момент подорожі був коли делеґація побачила виступ президента Билла Клінтона перед Конґресом і його виголошення звіту про стан Унії 23-го січня. Опісля група мала змогу приглянутись, як американські конґресмени ставляться до преси. Непляново вони побачили зблизька декілька видатних осіб, як наприклад Гілларі й Чейсі Клінтон, сен. Ричарда Ґепгардта і сен. Теда Кеннеді.

26-го січня делеґація поїхала до Аннаполісу, де побачили офіційне відкриття нарад мериленлської стейтової леґіслятури, і де їх офіційно привітав президент мерилендського сенату Майк Миллер. Того ж дня відбулася корисна зустріч з Вілліямом Рачфордом, головою фінансового обслуговування мерилендської асамблеї.

Розклад зустарічей та зайнять уложили Вілліям Бравн, колишній парляментарист Палати Репрезентантів ЗСА та головний дорадник групи ПСП у Вашінґтоні. В. Бравн використав свої широкі й довголітні контакти, щоб уложити програму, яку депутати вважали дуже інформативною, і яка відповідала якраз їхнім потребам. Надія МекКонелл, президент Фонду Україна-ЗСА, привітала та проводила делеґацію під час її перебування у Вашінґтоні.

Крім зустрічей та сесій, група депутатів також знайшла час відвідати видатні пам'ятники Вашінґтону, запізнатися ближче з американськими культурними здобутками, наприклад, виступом Національної симфонічної оркестри в Кеннеді Центрі й баскетбольною грою вашінґтонської дружини "Буллетс". По дорозі до дому В. Бравна, де відбулися аналітичні дискусії, депутати відвідали кілька історичних домів, серед них дім Джеймса Монро і дім вірджінської аристократичної родини Картерів.

З коментарів і письмових оцінок програми можна було дійти до висновку, що депутати й їхні стажівники були дуже задоволені своєю подорожжю. Найбільш придатними були зустрічі на теми правильника, фінансового менаджменту та механізмів контрольної служби. Проф. Анатолій Селіванов твердив, що він був „цілком задоволений змістом і організацією" програми і що це була „найефективніша програма, яка дала велику користь для мене як головного наукового консультанта секретаріяту постійної Комісії з питань фінансів і банкової діяльности парляменту України".

Фонд Україна-ЗСА — некомерційна, недержавна організація, метою якої є сприяти розвиткові демократичних процесів і ринкової економіки в Україні. За ближчими інформаціями про Фонд або Програму сприяння парляментові України звертайтеся до: U.S. — Ukraine Foundation, 1511 K Street, NW, Suite 1100, Washington, DC 20005 Tel.: (202) 347-4264, fax: (202) 347-4267, E-mail: ukraine @ access. digex, net .

М. Ґорбачов...

(Закінчення зі стор. 1)

немає інших сил, які здатні претендувати на перемогу. Нас не повинні одурювати соціял-демократичні і ліберальні гасла зюганівців. Знаючи цих людей, природу номенклятури, я боюся, що, отримавши всю повноту влади, вони зупинять реформи, заберуть у суспільства демократичні свободи і відкриють дорогу націоналсоціялізмові в Росії".

Колишній президент СССР також сказав, що „демократичні сили вражають нездатністю об'єднатися і створити сильну команду".

Покликавшись на свій великий досвід політика, він запропонував свою кандидатуру як лідера об'єднаних демократичних сил Росії. На думку М. Ґорбачова, кандидат від демократичного бльоку буде найвірогіднішим переможцем у виборах, якщо лідери демократичних партій та рухів самоорганізуються і відмовляться від власних амбіцій.

Однак опитування росіян свідчать, що М. Ґорбачов не користується великою популярністю. Його підтримує менше одного відсотка громадян Росії.

У НЕДІЛЮ, 3-ГО БЕРЕЗНЯ, у своєму помешканні помер Кардидал Джан Кроль, Архиєпископ Філядельфійської епархії до 1988 року та один з найбільш активних керівників Римо-Католицької Церкви в ЗСА. Син польських імігрантів, Дж. Кроль народився у Клівленді 1910 року, як один з восьмеро дітей у своїх батьків. Був завжди свідомий свого польського походження, яким гордився та використовував завжди, щоб допомагати своїм землякам. Одним з таких прикладів є його важлива роля у виборі на престіл Вселенської Церкви свого земляка Кароля Войтилу, як Папу Івана Павла II, в 1978 році.

Лариса Шарван — спеціялістка з операцій випуску ракет



Л. Шарван

Прочитавши в американській пресі, що Лариса Шарван є однією з 20-членного персоналу і єдиною жінкою випуску найбільшого комерційного ракетного пристрою „Протон", важко було повірити, що це та сама Лариса, якій у доростаючому віці учителі балету віщували велике майбутнє. Придались, однаке, Ларисі три важливі прикмети балерин: координація, прецизність і дисципліна.

Закінчивши технічно-інженерський факультет у Рочестерському університеті, Л. Шарван концентрувалась над ракетними проєктами на протязі 13 років і має за собою досвід з такими відомими випусками, як: „Делта", „Титан" і „Спейс шатл" із Кейп Канаверал, як також із Вандерберзьких військових баз.

Тепер Лариса є асистенткою-менаджером випускних операцій „Локгід-Хрунічев-Енергія інтернешенел" компанії, яка є спільним американсько-російським підприємством комерційного „маркетування" протону для всіх держав.

Протон є найбільшим комерційним ракетним рушієм із уже понад 200 польотами і, що головне, із 96-процентною певністю у виконуванні завдань. Лариса перебуває майже в постійному леті між Вашінґтоном, Москвою, Люксембурґом і Байконуром (у Казахстані), де запляновано наступний випуск ракети при помочі славного протону.

Батьки Лариси — Василь Шарван, власник і керівник 45-літньої української радіопрограми в Баффало, й мама Марія — пильнують кожного телефонічного дзвінка, щоб не пропустити вістки від Лариси у її перелетах в дорозі на конференції в різних пунктах Европи й Америки, бо в найближчому часі Лариса візьме участь в одному з польотів.

Ґратулюємо Ларисі Шарван з її „понадземними" успіхами, якими гордяться не тільки її батьки й брати, Борис і Мирон, але й українська громада.

Родина Шарванів є членами УНСоюзу, а батько Василь — кількакратним делеґатом на конвенції УНСоюзу.

Олена Глібович

Фундатори УВУ — д-р Ярослав і Ірина Моцюки



Подружжя І. і д-р Я. Моцюки

Куди б не загнала химерна доля і воєнні лихоліття українську людину за межі рідної землі, далекі континенти світу, вона завжди залишиться вірною та віддяною своїй покинутій батьківщині, вона спішить із щедрою доленю і любов'ю свого серця на поклик многогранних потреб українського народу.

До тієї породи українських людей, які ставляться з глибоким зрозумінням до потреб української науки і культури, належить подружжя д-р Ярослав та Ірена Моцюки, фундатори Постійного стипендійного фонду Українського Вільного Університету в Мюнхені, пожертвувавши 10,600 ам. дол. на виховний фонд кадрів українських науковців. В новому укладі політичних сил сьогодення Український Вільний Університет стає „меккою" і вікном пошуків української історичної правди для молодих науковців української держави.

Ярослав Моцюк народжений 1927 року в Милуванні Станиславівської области, Україна, в родині Миколи і Євдокії з Гавришів. Початкову освіту пройшов в рідному селі, середню в гімназіях Станиславова і Стрия, закінчуючи іспитом зрілости в Німеччині в Оберенцені, Баварія. Продовжував студії в Німеччині, а після переїзду до Америки, поселившися в Ню Йорку, продовжував студії з драматичної літератури, які завершив докторською працею на тему „Історія кінематографії в Україні та поза її межами" на факультеті драматургії в стейтовому університеті Джаксон в ЗСА.

Під час студій працював у фільмовому виробництві, де зацікавився тою ділянкою та спеціялізувався в тому напрямі. 1965 року в спілці з партнерами відкриває підприємство, яке розбудовується та творить фірму Філмтріт Інтернешенел з філіями в Лос Анджелесі, Каліфорнія, і Торонто, Канада, яких президентом до сьогодні являється шановний жертводавець. В ході років та при наполеґливій праці Ярослав Моцюк став винахідником технічних машин та патентів. Належить до професійних американських організацій та є членом українських громадських організацій. Як знавець фільмової техніки, його ім'я поміщене в багатьох бібліографічних виданнях та довідниках.

Довгі роки Я. Моцюк працював в Управі Фундації УВУ, виконуючи обов'язки фінансового референта та своєю професійністю й обов'язковістю здобув загальне признання. Д-р Ярослав Моцюк є молодшим братом визначного українського громадського діяча, покійного д-ра медичних наук Петра Моцюка.

Дружина д-ра Я. Моцюка — Ірена по батькові Ґрох, народилася в с. Лежахів, Ярославського повіту, Польща в родині Дмитра і Еви з Ордехів. Початкову школу закінчила в Лежахові, середню освіту продовжувала в Ярославі і Кошаліні. Вищу економічну школу закінчила в Щеціні, Польща. Працювала в нафтовій індустрії в Слупську. Прибувши до Америки включилася в громадське життя української громади, зокрема в активну діяльність Союзу Українок Америки в Йонкерсі, де проживає. Подружжя д-р Я. і І. Моцюки є батьками двох одружених доньок, що працюють професійно як фармацевт і фінансовий аналітик.

Управа Українського Вільного Університету та Управа Фундації УВУ висловлюють глибоку подяку шановним патріотам-жертводавцям.

О. Луцька

Збори 183-го Відділу УНС в Дітройті

На річних загальних зборах 183-го Відділу УН-Союзу ім. гетьмана І. Мазепи в Дітройті, Миш., що відбулися 17-го грудня 1995 року була переобрана Управа в такому складі: Іван Чухрак, голова, Микола Дякун, заступник голови, Петро Залуга, фінансовий секретар, Марта Тарнавська, заступник фінансового секретаря, Уляна Мерек, касир; Контрольна комісія: Роман Ковч, голова; Ярослав Базюк і Дмитро Кошильовський — члени.

СТАТИСТИКА СТВЕРДЖУЄ, що европейські жінки стали менше народжувати дітей. До того ж, на цей крок вони зважуються у все старшому віці. Ще донедавна вважалося, що найкращий час для народження першої дитини — до 26 років. Тепер цю вікову межу піднято до 28 років. Перше місце за кількістю новонароджених займають північні европейські країни: у Швеції та Ірляндії на одну жінку в середньому припадає по двоє дітей. На европейському півдні цей показник значно менший: наприклад, в Італії та Еспанії — лише 1.3 дитини. У Східній Европі напомітніший спад відбувається в Мадярщині. У 1991 році там народилося 127,000 дітей, в 1993 році — тільки 116,500, а в останні два роки ще менше. Також впало народжування в Індії та Мехіко, хоч ще не так давно демографи проґнозували катастрофічне збільшення населення плянети передусім за рахунок цих двох країн. Навіть в Африці повернуло до зменшення народжувань. Не зважаючи на цю загальну тенденцію, населення землі все ще продовжує зростати.

О. Лукашенко...

(Закінчення зі стор. 1)

У дусі заяв були підписані й відповідні документи. Зокрема угода про врегулювання претенсій фінансового характеру, так званий „нульовий варіянт" щодо боргів. За цією угодою Росія простила Білорусі борг у сумі 470 млн. дол., а Білорусь перестала вимагати в Росії 300 млн. дол.

О. Лукашенко і прем'єр-міністер Віктор Чорномирдін підписали також російсько-білоруський пакет угод з шести документів в галузі розвитку двостороннього співробітництва. Зокрема міжурядові угоди про торговельноекономічну співпрацю, цінову політику, про взаємне визнання та еквівалентність документів про освіту, вчені ступені та звання; про співробітництво у будівництві автотраси Москва—Мінськ—Варшава—Берлін, а також про науково-технічне співробітництво й співробітництво в галузі інформатизації та обчислювальної техніки.

Президенти обох країни домовились також підписати наприкінці березня договір, що визначатиме засади та основні напрямки подальшого всебічного зближення.

Цей документ повинен „визначити можливість створення наднаціональних чи міжнаціональних органів влади та єдиного бюджету," сказав О. Лукашенко, підсумовуючи візиту.

Щодо України, то на думку білоруського президента, вона разом з Казахстаном і Узбекістаном, має утворити „особливий клюб" держав, які „дозріли" для участи в глибокій інтеґрації з Москвою то Мінськом, аж до єдиного бюджету.

Голова Державної думи Росії Геннадій Селезньов назвав зустріч російського і білоруського президентів „льокомотивом інтеґраційних процесів в СНД". Він також підтримав пропозицію О. Лукашенка провести спільне засідання парляментів Росії, Білорусі й України в квітні в рамках Міжпарляментарної асамблеї СНД. Метою такого зібрання мало б бути „засвідчення білоруських угод" та „прийняття адекватних законодавчих рішень".

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

НЕДІЛЯ, 10-го БЕРЕЗНЯ, 1996 р.

Гемпстед, Н.Й. Річні загальні збори 327-го Відділу Українського Народного Союзу „Запорізька Січ" відбудуться о год. 12-ій полудня в церковній залі св. Володимира, при 709 Фронт Стріт. Просимо всіх членів прибути. Управа Відділу.

ЗаП'ЯТНИЦЯ, 15-го БЕРЕЗНЯ, 1996 р.

Пассейк, Н.Дж. Місячні збори 42-го Відділу ім. Т. Шевченка відбудуться о год. 7-ій веч. в УНДомі при 237 Hope Ave. Просимо членів взяти участь. На Річних зборах вибрано Управу: В. Марущак — предсідник, В. Гаргай — заст., Ю. Котляр — фінанс. секр., Варвара Тижбір — рекорд. секр., Марійка Дупляк — культ. осв. рефер; опікуни хворих: Анастазія Марущак і Т. Садівник; прапорщики: В. Гавроняк і С. Коваль. Мужі довір'я: І. Зєльонка і В. Оліярник; господарі: М. Чабаш; вільні члени: М. Тижбір і М. Карлицький; Контрольна комісія: І. Хомко — голова, С. Косцьолек і С. Журавський — члени. Члени Управи повинні бути присутні. За Управу — Василь Марущак.

НЕДІЛЯ, 17-го БЕРЕЗНЯ, 1996 Р.

Дітройт, Миш. Річні збори Відділ 292, Українського Народного Союзу відбудуться о год. 12-ій полудня в залі церкви св. Івана Хрестителя, 3877 Clippert St. 16-го березня год. 9-та ранку Служба Божа за всіх членів Відділу. Просимо до участи всіх членів. Секретар — Ірена Прийма, голова — Юрій Руб.

УКРАЇНСЬКІ ФУТБОЛІСТИ ПЕРЕМОГЛИ У МОСКОВСЬКОМУ ФУТБОЛЬНОМУ ТУРНІРІ

Закінчився в Москві футбольний турнір, що його організувала футбольна Федерація Росії під фальшивою еґідою Співдружности Незалежних Держав. У фіналі зустрілися чемпіон вищої ліґи Російської Федерації клюб з Осетії „Спартак-Аланія" і лідер вищої футбольної ліґи України „Динамо", Київ. Факт, що до фіналу дійшли два неросійські клюби, осетинський і український, говорить сам за себе.

Перемогли українські футболісти, вислідом 1:0. Рішального ґоля здобув на 83 хвилині талановитий напасник „Динамо" Андрій Шевченко.

Згідно з повідомленням російського аґентства ІТАР-ТАСС, разом з Чашаю турніру „Динамо" одержало теж фінансову нагороду в сумі 42,000 дол. (переможені осетинці — 18,000 дол.). Свою грошову нагороду футболісти і тренери „Динамо" вирішили передати російським родинам, яких сини загинули в завойовницькій війні в Чечні. (Цього не зробили осетинці із своєю нагородою!).

Цей „жертовний" вчинок київських динамівців, якщо він правдивий (не хочеться вірити російським дезінформаторам), викличе серед прихильників українського футболу неабияку гіркоту. Не секрет, що більшість громадськости в Україні, в тому числі значна частина українських росіян, симпатизує чеченцям в їхній обороні своїх прав. Винагороджувати родини синів, що дощенту зруйнували чеченську столицю Грозний і жорстоко вбивають невинних жінок, дітей і старих людей в Чечні, треба вважати великим безглуздям. Тим більше в часі, коли в Україні є тисячі вдів і сиріт Чорнобильської траґедії, родин, що втратили своїх синів в Афґаністані, куди їх свого часу післала на загибель Москва. Існують в Україні тисячі інших потреб, на які „Динамо" могло передати свою нагороду.

СПОРТОВІ ВІСТІ

Редаґує Омелян Твардовський

В нашій замітці в попередніх „Спортових Вістях" ми критично оцінили саму участь „Динамо" в цьому турнірі, що його організувала футбольна „компанія" Колоскова, який, як відомо, зробив немало труднощів футбольній Федерації України. Ми вказували на те, що цей турнір є першим кроком в намаганнях росіян загнати назад до одного „котьолка" футбольні клюби тепер вже самостійних держав, що постали на руїнах російської імперії. Знаємо, що існують підступні пляни влаштовувати такі турніри теж літом — для того, щоб „малороси" в усіх незалежних державах, поволі звикали до „Співдружности", через яку росіяни хочуть прискорити свій намір.

А тим часом, як ми теж згадували в нашій замітці, турнірі „Співдружність" є „вільним" базаром для придбання російськими клюбами найкращих талантів з „близького зарубіжжя". Ці наші передбачування поволі, але певно здійснюються. Ось як про цю справу пише московськигй футбольний оглядач Алєксандр Ґорбунов у російських газетах: „Селекціонери російських клюбів пильно придивлялися до команд, яких давно, або й зовсім не бачили, та особливо до їх футболістів. В закаулках манежу московського „Динамо" в часі ігор турніру велися розмови з футболістами прибулих клюбів". Сам же Горбунов на підставі одержаних інформацій, написав: „Треба сумніватися, чи після цього турніру азіятські, кавказькі чи балтійські клюби не дорахуються багатьох своїх футболістів. А от на чолових футболістів Києва і Мінська охочих багато..." Далі є згадка про українського футболіста Шевченка, за якого ніби обіцяють один мільйон долярів.

Стільки написав Горбунов, чим підтвердив наші побоювання. Та і без цього усім добре відомо, що без футболістів, вихованих в Україні, Білорусі, Грузії, російський футбол далеко не зайде. Ще одним доказом того є сучасна збірна Росії, чиновники якої зуміли перехитрити „малоросів" в Києві і інших нових державах, вирвавши з України таких талановитих футболістів, як Онопко, Канчельскіс, Юран, Терлецький та інших. Вони стали „росіянами" і були включені до збірної, яка в свою чергу вийшла на 5-те місце в світовому рейтинґу, тоді як Україна залишилася далеко позаду.

З нагоди 40-річчя відбиванкової ланки „Ч. Січі"

Продовжуються успішні виступи жіночої й чоловічої дружин „Ч. Січі" в офіційних турнірах відбиванкової Асоціяції Америки в районі „Ґарден-Емпаєр", до якого входять стейти Ню Джерзі і Ню Йорк. Обидві ці дружини виступають під назвою „Юкрейнієн Січ" під сучасну пору вони єдині в східніх ЗСА репрезентанти українців. Сумно стає, коли пригадаємо ті давніші добрі часи, коли на цьому терені було більше десяток добрих жіночих й чоловічих дружин, що виступали під назвою „Юкрейнієнс". Де поділися тодішні ентузіясти, провідники й змагуни? Чому так занедбали цей гарний й корисний спорт для нашої молоді існуючі українські спортові осередки, спортові ланки молодечих організацій? На жаль, на ці запити не дуже радо дають відповіді відповідальні за наш спорт сучасні діячі. Здебільше чуємо „утерту" відповідь, як основну причину, мовляв: колишні ентузіясти постарілися, деякі пішли вже у вічність, а молодь не заціхавлена продовжувати працю... Немає сумніву, що в цьому арґументі є зерно правди, але що аж так зле ще не є, доказом може послужити нам УСВТ „Ч. Січ". Протягом минулих 39 років від часу, коли цю ланку заснували інж. Адріян Лапичак, жіночу секцію, і інж. Богдан Гайдучок — чоловічу, працювали на постах провідників і тренерів ряд активістів і активісток, крім названих, д-р Т. Гунчак, Н. Паславський, Л. Тицька, С. Моравська, П. Гунчак. В останніх кількох роках віддано й плідно працюють Олесь Гладкий, Михайло Завадівський в чоловічій секції, сестри Аня Тершаковець-Томко й Зеся Тершаковець-Завадівська. Змінювалися люди й продовжувався ентузіязм, була мета, яку намічував Провід УСВТ „Ч. Січ", який рівночасно підтримував ланку морально й ще більше матеріяльно. Ось це й відповідь й добрий приклад іншим нашим спортовим осередкам, як треба продовжувати корисну для нашої молоді й громади працю.

В цьому сезоні жіночу дружину, що поповнилася чотирма юначками, тренує високої кляси фахівець, що протягом довгих років тренував в Україні студентські і професійні клюби — Леонід Слупський. Вже за короткий час він підтягнув нових юначок до такого рівня, в якому вони вже розпочали змагатися в складі І-ої дружини.

Чоловіча дружина досі відбула чотири офіційні турніри, в яких двократно здобула трофеї першунів, а в двох дійшла до півфінальних ігор. Завдяки цим осягам, наприкінці січня у виданому списку рейтинґу між 25 відбиванковими „А" - клясовими клюбами в районі „Ґарден-Емпаєр", тобто в стейтах Ню Джерзі й Ню Йорк, „Ч. Січ" займає І-ше місце. В складі дружини виступають О. Гладкий, М. Завадівський (провідники), В. Кравець, М. Дулин, А. Брозина, П. Гунчак, Н. Паславський, А. Стасюк, Б. Томко, І. Акішин, К. Гоптон, А. Пенцак.

У складі жіночої дружини активні А. Тершаковець-Томко, З. Тершаковець-Завадівська — провідниці, Т. Менцінська, Х. Стасюк, Д. Пенцак, П. Паславська, Л. Микитин, Л. Рудакевич, М. Слежинська, Т. Кордуба. З нагоди 40-річчя відбиванкової ланки УСВТ „Чорноморська Січ" належиться велике признання і ґратуляції. Проводові Т-ва і усім змагунам та змагункам, провідникам і тренерам, які продовжують гідно репрезентувати українців в цьому спорті.

Прізвище жінки — Денисюк, але сама вона з Америки

Роксана Денисюк завітала до редакції „Вільного Голосу", щоб побувати на засіданні літературно-мистецького об'єднання „Коломийка". Редактор газети попросив її відповісти на запитання.

— *Роксано, чому прізвище у вас українське?*

— Бо я з України, навіть народилася в Україні. Батьки з Кременця. Однак вони переїхали до ЗСА і там минає все моє життя.

— *Але тепер ви все таки в Україні.*

— Так. У вересні приїхала до Коломиї на два роки.

— *Хто послав вас сюди?*

— Я представниця Корпусу миру.

— *Це означає...*

— Що мені ніхто не платить за працю, хіба що тільки за харчування.

— *Яка ваша праця?*

— Поліпшення міжнародних зв'язків, обмін корисним досвідом. Консультації, інформація. Навчання дітей англійської мови.

— *І які перші здобутки?*

— Ще рано про них говорити, бо часом і за три роки важко щось зробити, а тут ще лиш третій місяць. Але є початки. Мала вже низку зустрічей з керівниками в місті й районі, з працівниками громадського харчування.

— *Перші враження від Коломийщини.*

— Місто мені сподобалось. Чистеньке. Гарна архітектура. Дуже приємні люди. Допомагають мені, підтримують. У вас велика проблема із заводами. Багато людей потягнулися до малої торгівлі. Це не зле, але це не перспектива. До речі, я хотіла б попрацювати з тими, хто ставиться до торгівлі серйозно і пов'язує з нею успіхи на майбутнє.

— *А про село що можете сказати?*

— Зустрічалась я з одним керівником і казала, що тепер головне для села виробляти і переробляти продукцію, аби досягла якости за міжнародними вимірами, щоб її хотіли за кордоном купити. Це, зокрема, консерви, м'ясні вироби. На них життя тримається, тож вони можуть мати успіх. Для цього необхідно насамперед підняти сільське господарство на високий рівень, тоді й виробництво буде. Хотіла б наголосити, що саме сільськогосподарське виробництво має стати силою України.

— *Ви, часом, не аграрнаця?*

— Ні, я фахівець з дизайну, але неодмінно спробую підшукати цікаві програми для вашого сільського господарства. Знаю , до кого у ЗСА можна звернутись, хто може щось зробити. До речі, багато хто у вас хотів би сьогодні інвестицій, але на це треба бути самому добре підготовленим.

— *На ваш погляд, що буде з нами через рік, два, три...*

— Те, що з усіма державами, які ставали на ноги. Як жити далі — цього вас має навчити ринок. У ЗСА, наприклад, є багато такої інформації, яка досі для вас була недоступна. Вона зводиться до того, щоб люди могли собі самі допомогти. Це дуже важливо, це має увійти в свідомість. Людям треба внутрішньо покращитись і мати позитивний погляд на життя.

— *Як живеться у нас?*

— Мені дали гарну квартиру, де є кімната для спання, кухня і телефон. Харчуюся на квартирі. Здому щотижня телефонують.

— *А хто у вас вдома, тобто у ЗСА?*

— Мешкаю у місті Мінеаполіс в стейті Міннесота. У сім'ї троє дітей. Наймолодший син Стефан ходить до медичної школи, старший син Андріян уже має свій бизнес — продаж і ремонт машин, а дочка Біянка працює в перукарні. Живуть ще мої батьки — Ірина і Микола.

— *Чому ви харчуєтеся вдома, а не в ресторані, наприклад?*

— Я веґетаріянка, правда, не завзята. Часто замість м'яса, особливо свинного, віддаю перевагу квасолі, горохові та овочам.

— *І які страви готуєте?*

— Квасолю, риж з квасолею, борщ з червоними буряками, гречану кашу, кукурудзяну, пюре, щоб на хліб намащувати, пщеницю, усе парю або печу.

— *Чому?*

— Бо якщо варити, то продукти втрачають поживну цінність.

— *А чому — пшеницю?*

— Розмелене зерно — це можна сказати, втрачене зерно. Тому в ЗСА печуть хліб з борошна в суміші з повними зернами. Нерозмелене зерно дуже корисне, воно очищає всю систему.

— *Чи правда, що в Америці йдуть у гості зі своїми стравами?*

— Так, особливо в родині. Але не обов'язково і не завжди. Я наперед питаю, що принести — салат, вино, квіти?

— *Скажіть щось про американські газети.*

— Тепер усі не мають часу, бракує часу і на газету, щоб прочитати. Тому газети у ЗСА пишуться дуже просто — десь на рівня учня одинадцятої кляси. Це дає змогу якнайшвидше прочитати, сприйняти і зрозуміти.

— *„Вільний Голос" має багато молодих читачів. Скажіть будь ласка, на яку мету їм іти?*

— Якби я мала відповідь на такі запитання, то багато грошей заробляла б. А якщо серйозно, то їм треба іти у життя з великим зацікавленням, з охотою, йти у той шлях, який найбільше приваблює.

— *Якщо хтось з читачів „Вільного голосу" захоче зустріиуся з вами, де може розшукати?*

— Моя робоча кімната — у Міській раді, робочий телефон 2-25-84.

— *„Вільний Голос" бажає вам, Роксано, плідної праці на Коломийщині.*

—Дякую читачам вашої газети — мої найкращі побажання.

Ярослав Нарган
„Вільний голос",Коломия,
23-го грудня 1995 р.